

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji ..... Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Gene Inzeratom:
Enostopna petlinna vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna itd.
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izda se vsak dan izvenredno
nedeljska in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krate.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praga in dunaj. 24.797.

Razgovor z dr. Korošcem

Ljubljana, 5. majnika.

Po hudi politični borbi v Belgradu, ki se je končala s popolnim porazom našelne in nasilnega nasprotnika vsakega avtonomističnega stremjenja, demokratske stranke, se je vrnil v Slovenijo načelnik Jugoslovanskega kluba, g. dr. Korošec. Naš urednik ga je obiskal na njegovem stanovanju in ga naprosil za razgovor o položaju. G. dr. Korošec, ki je bil prav dobre volje, očitno zadovoljen z razvojem političnega položaja po volitvah, je bil takoj pripravljen in je na stavljen vprašanja odgovoril sledeče:

Ali ste zadovoljni z razvojem ravnar končane vladne krize?

Smo in nismo. Zadovoljni smo, ker smo mogli v poteku krize konstatirati, da vsi odločujoči politični činitelji priznavajo dejstvo, da smo trije narodi, ki sami odločamo o svoji usodi in v kateri se opravičeno ne sme vsiljevati nobena nadvlast; zadovoljni smo, da se stranke, ki hoče eventualno tudi z nasiljem provesti tezo o »narodnem jedinstvu« v pravcu, da slejkoprej postanemo vsi en t. j. srbski narod, vkljub vsem krčevitim naporom ni posrečilo priti do politične moči; naposled smo zadovoljni tudi, ker se ni dosedaj nič zgodilo, kar bi nam zasulo pot, ki vodi do sporazuma. A nezadovoljni smo, da na poti do sporazuma nismo prišli dalje nego do načelnega spoznanja, da je sporazum v interesu države iz vseh treh narodov nujno potreben in neizogiben.

Ali obstoji razen zagrebskega še kak sporazum ali točneje rečeno, pakt med Vami in radikali?

Samo v jako razgreti domišljiji političnih porazencev zadnjih dni. Radikali se še niso odločili, če bodo v Zagrebu stipulirani sporazum začeli izvajati ali ne. Vsled tega zagrebski sporazum še tudi za nas ni v veljavi in mi imamo v parlamentu in izven parlamenta popolnoma svobodne roke. Drugega sporazuma razven zagrebskega pa med nami sploh ni. Da se v teku krize nismo izlagali za Pribičevića in da tudi nismo v prvi seji novega parlamenta hoteli podpirati otročje obstrukcije smešno poraženih demokratov, to je bilo v interesu našega programa in našega političnega ugleda. Trenotno je stališče našega kluba v parlamentu tole: Mine bomo podpirali vlade, ker nimamo za to nobenega razloga, mi pa tudi ne bomo podpirali neurastenčnih obstrukcijskih ekscesov vsled svojih porazov krvavo užaljenih demokratov. Napram vladi bomo torej odločni, resna in stvarna opozicija, a z drugo opozicijo bomo ista pota hodili samo, kadar in v kolikor si bomo to mi sami odločevali. Ne damo se vpreči niti v vladni jarem, niti v jarem divja-jočih demokratskih Rolandov. Iz očitkov, da na tihem pomagamo vladi, da tvorimo vladno rezervo govori le jeza, da tudi demokratski onemoglosti nečemo priskočiti na pomoč.

Ali se bo dolgo držala sedanja politična situacija?

Nevzdržno je, da bi predstavniki samo enega naroda mogli za dalje časa vladati nad vsemi tremi narodi. Radikalna stranka ni v Sloveniji dobila nobenega mandata, a vendar odloča o vseh naših zadevah, a naša stranka, predstavnica celotnega slovenskega naroda, je obsojena na opozicijo. To je nenaravno. Realnost sama nujno zahteva, da se dela naprej na sporazum in da se Slovenija upravlja od Slovencev. Ako pa radikali ne bodo hoteli napredovati po poti do sporazuma, potem seveda se sedanja situacija ne bo mogla dolgo držati.

In kaj potem?

Potem pride do nasilja, vseeno v koji obliki, ali pa do novih voli-

te v. Toda niti nasilje niti volitve ne bodo udušile želja slovenskega in hrvatskega naroda po samostojnosti. Vprašanje ostane na dnevnem redu, dokler se ne bo rešilo. Grožnje s »kroglicami« so sicer strašne, a vendar brezuspešne, kajti solnce ne gre nikdar nazaj, a narod si nikdar ne zaželi odvisnosti in hlapčevanja.

Ali mi morete kaj povedati iz zadnje audience pri kralju?

Lahko. Kralj vroče želi, da pride do sporazumnega sožitja naših treh narodov. Rad bi videl, da so poleg Srbov tudi Hrvati in Slovenci zadovolj-

ni. Toda njegovo stališče v naših strankarskih razmerah ni lahko.

Ali ste bili včeraj pri Radiću?

Nisem bil, temveč sem se pripeljal naravnost v Slovenijo. Za to so tudi vsa poročila o »instrukcijah« le posledice demokratskih halucinacij. Pač pa bom prihodnji teden poiskal priložnost, da govorim z Radićem. Toda težko, da bom povedal svojim prijateljem v demokratskih vrstah, kakšne »instrukcije« bom dobil.

S tem je bil razgovor, v kolikor je bil namenjen za pojasnilo javnosti, končan.

Ekspoze finančnega ministra dr. Stojadinovića.

PLAČILO NEMCIJE NA RAČUN REPARACIJ. — MINISTER NAPOVEDUJE REDUKCIJO URADNIŠTVA IN NOVE DAVKE. — NOVI PRORAČUN: 13 MILIJARD DINARJEV.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Stojadinović je danes popoldne ob 4. uri sprejel zastopnike belgrajskega časopisa in dopisnike zunanjih listov, da jim poroča o gospodarskih vprašanjih, ki se nahajajo pred rešitvijo.

REPARACIJSKO VPRAŠANJE.

Kar se tiče reparacij je dr. Stojadinović povdaril, da je finančno-ekonomski odbor ministrov na današnji seji razpravljajl skoro izključno o tem vprašanju. Plačevanje Nemčije v naturi je naleto na težkoče in vlada se bo morala resno baviti s tem vprašanjem. Vzrok, da so naši proračuni zadnjih štirih let izkazovali primanjkljaj, tiči v tem, ker smo mi iz lastnih sredstev obnavljali železnice, ceste, zgradbe itd. S tem smo mi dejansko financirali naše bivše sovražnike in to nas je stalo, ker je proračun s primanjkljajem potegnil s seboj tudi padec valute. Sedaj je čas, da se to izplača. Sicer smo pa bili v naročevanju iz Nemčije precej aktivni. Od 1. maja 1921 pa do 31. jan. 1923 175 milj. zlatih mark v blagu t. j. 3 in pol milijarde dinarjev. Nemčija je samo januarja 1923 dala 80 milijonov zlatih mark vsem zaveznikom, od tega pride na nas 25 milijonov zlatih mark. Kakor se vidi, smo zadnji čas dobivali znatne količine, a to vse je premalo za naše potrebe, ki so velike. Vprašanje reparacij je zelo važno in vlada mu bo posvetila največjo pažnjo. Na prihodnji seji ministrskega sveta bo minister pravde dr. Marković predložil obširno poročilo in pa sklepe današnje seje finančno-ekonomskega odbora ministrov.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

Glede uradniškega zakona in sploh glede rešitve uradniškega vprašanja je bil dr. Stojadinović precej odkrit. Povdaril je, da bo ta zakon kot prvi predložen narodni skupščini. Zato je načrt tega zakona že izročil ministrstvu v proučevanje. Sprejetje tega zakona pa zahteva dva prehodna pogoja: 1. uradniški kader se mora zmanjšati, 2. davčni zakon se mora spremeniti. Uradnikov je preveč po vseh uradih. Država ne more dati vsem zadovoljivega življenja, če se število ne zmanjša. Osebnih izdatki v proračunu od 7 milijard znašajo 50 % t. j. 3 in pol milijarde dinarjev. Ako se število uradništva zmanjša samo za 10%, zneše to 350 milijonov dinarjev. To pa še ni dovolj. Potrebna je še večja vsota in zato se morajo povišati državni dohodki.

Seja verifikacijskega odbora.

OBSTRUKCIJSKI GOVORI DEMOKRATOV. — MANDATI BOSENSKIH MUSLIMANOV VERIFICIRANI.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Verifikacijski odbor je imel seje dopoldne in popoldne. Zaradi obstrukcijskih govorov demokratov pa dnevni red ni bil izčrpan. Odbor je razveljavil mandat sodniku Katičiću, ki pripada skupini džemijeta, ker se ni odpo-vedal pravočasno državni službi. Na njegovo mesto pride njegov namestnik. V popoldanski seji so razpravljali o mandatih iz Bosne. Odbor je overil vse mandate, ki jih je dobila v Bosni jugoslovanska mu-

Ako se od povišanja državnih dohodkov dobi 350 milijonov dinarjev, bo zadostovalo. Najvažnejše pri tem je, da nobeni novi izdatki — tudi izdatki za uradnike ne smejo slabo uplivati na vrednost dinarja, ker od valute zavisi vprašanje draginje. Tako je uradniško vprašanje v tesni zvezi z davčnim zakonom in ta dva zakona morata iti paralelno. Če bi se uradniške plače povišale s tiskanjem novih bankovcev, bi nastala še večja beda za uradništvo. Po taki poti ne smemo iti. Zato morajo tudi profesorji srednjih šol, ki so nekam nepotrpežljivi, počakati na splošno rešitev uradniškega vprašanja, ki bo prvo vprašanje, s katerim se bo bavila narodna skupščina.

DAVČNI ZAKON.

Glede davčnega zakona je bil dr. Stojadinović kratek, a precej odločen. Dejal je: Kakor uradniško tako tudi invalidsko vprašanje in druge državne potrebe zahtevajo gotove izdatke. Zato se mora čimprej rešiti davčni zakon za celo državo. Poleg tega je treba še obdavenja tistih, ki lahko plačajo, in teh je v državi še mnogo. Davčni zakon se izdeluje v finančnem ministrstvu. To je isti načrt, kakor ga je izdelala komisija strokovnjakov in katerega je dr. Kumanudi predložil prejšnji narodni skupščini. Ta načrt bo nekoliko spremenjen, ali bistveno bo isti. Definitivni tekst tega zakona bo gotov v nekaj dneh.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Med drugimi finančnimi zakoni, ki se bodo predložili narodni skupščini, je navedel dr. Stojadinović državni proračun za 1923-24. Ta proračun bo znašal 10 milijard, izredni izdatki 1 milijardo, likvidacijski proračun 2 milijardi, skupno torej 13 milijard dinarjev. Od tega je en del že izplačan in se bo samo definitivno vknjižilo med naknadne izredne kredite in likvidacijski proračun. Dosedaj je izplačanih 1 in pol milijarde dinarjev, treba je tedaj še 11 in pol milijarde dinarjev kredita. V poštev pridejo vsi državni dohodki, pozabilo se ne bo tudi ne povišanje državnih taks. Izvršila se bo redukcija, uvedlo varčevanje in potrudit se bom, da dosežem resnično in popolno ravnotežje v proračunu.

»To je problem, s katerim se bavim in kmalu se bo videlo, v koliko se mi bo posrečilo, da ga rešim.«

S temi besedami je dr. Stojadinović končal in se poslovil od časnikarjev.

Komunike demokratskega kluba.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Demokratski klub je danes izdal komunike, v katerem govori najprej o bivši radikalno-demokratski koalicii in pravi, da je ta držala v politiki smer državnega in narodnega edinstva. Zrušili so jo pa radikali, ki so v svojem strankarskem interesu hoteli izvesti volitve v narodno skupščino. Ta napaka se je povečala še z volivno prakso radikalne stranke, ki je uporabila vsa sredstva, da reducira demokratsko stranko in pomore sovražnikom legalne ureditve države. S tem je bila premagana ideja državnega in narodnega edinstva. Ta položaj se je poslabšal še z službenimi pogajanjmi radikalne stranke s Hrvatsko republikansko seljaško stranko. Ta politika znači popoln polom državne ideje in cepitev naroda na tri različne narodne in državne individualnosti. Nato govori komunike o bivši vladni krizi in o pogojih demokratov, ki so zahtevali, naj bo sedanja protizakonito izvoljena skupščina samo začasna. S homogeno radikalno vlado, pravi komunike, je ustvarjen položaj, ki more imeti za posledico tudi državno krizo, ker bo vlada odvisna od milosti plemenskih in verskih skupin, ki zahtevajo, da se razdeli država na plemenske in pokrajinsko-zgodovinske države. Komunike konča, da bo demokratska stranka radi tega vodila brezobzirno opozicijo proti Radić-Pašićevi vladi.

Skupen odgovor zaveznikov Nemčiji.

London, 5. maja. (Izv.) Reuterjev urad javlja, da so uradni angleški krogi zaradi odgovora na nemško noto še vedno jako rezervirani. Angleška vlada bo čakala, da povesta Francija in Belgija svoje mnenje. Gotovo je, da bo angleška vlada na nemško vlado odgovorila, toda šele potem, ko bo doznala za mnenje zaveznikov.

London, 5. maja. (Izv.) Francoski poslanik se je danes precej dolgo mudil v vnanjem uradu, da informira angleško vlado, da bo Francija svoj odgovor poprej predložila angleški vladi na znanje in šele potem odgovorila Nemčiji. Kakor izgleda, je angleška vlada za to, da se da Nemeem skupen odgovor zaveznikov.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Belgijska vlada popolnoma odobrava stališče Poincarejevo, da je nemška ponudba nezadovoljiva. Belgijska vlada smatra nekatere točke Poincarejevega nameravanega odgovora celo za preemke in zahteva strožjo stilizacijo. Tej želji Belgijcev je francoska vlada ugodila in je sprejela nekaj opazk Belgijcev v svoj odgovor.

Rim, 5. maja. (Izv.) Francoski poslanik Barrere je danes ustno poročal ministrskemu predsedniku Mussoliniju o vsebini francosko belgijskega odgovora Nemčiji.

Mažari prosijo.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Ogrski ministrski predsednik grof Bethlen je danes govoril pred reparacijsko komisijo o težkem finančnem položaju Ogrske. V svojem govoru je omenil, da je položaj Ogrske sličen onemu Avstrije in zato je naglašal potrebo, da se tudi glede Ogrske ukrene nekaj podobnega, kakor se je ukrenilo glede Avstrije. V prvi vrsti je potrebno, da dobí Ogrska veliko mednarodno posojilo, brez katerega je vsako finančno ozdravljenje za Ogrsko izključeno. Zato pa je treba, da se zavezniki tudi napram Ogrski odreko prvenstvu svojih terjatev in da stopi na prvo mesto nameravani mednarodni dolg.

ZELEZNIŠKA NESREČA.

Lyon, 5. maja. (Izv.) Tukaj sta trčila poštni in tovorni vlak. Ubiti sta bili dve osebi, 8 pa je ranjenih.

ANGLEŠKI KRALJ NA POTU V RIM.

London, 5. maja. (Izv.) Angleška kraljevska dvojica je danes nastopila svoje potovanje v Italijo. Rimski poročevalci »Daily Telegraph« javlja, da pride 8. t. m. tudi Bonar Law v Genovo, odkoder odpotuje v Rim in v Neapolj.

Ruski patriarhat ukinjen.

London, 5. maja. (Izv.) Reuter poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada sklicala cerkveni zbor »žive cerkve«, ki je spoznal patriarha Tihona soglasno krivim in ga zato izobčil iz cerkve. Vlada pa je patriarhat ukinila.

Naš državni problem in francosko javno mnenje.

Francoska javnost, ki je stala doslej, kar se tiče jugoslovanskih zadev, pod vplivom belgrajskega centralizma, se zadnje čase čezdaljebolj orientira v smislu jugoslovanstva. Tako n. pr. priobčuje znani prijatelj Jugoslovancov grof Begoué, v tuluškem »Le Télégramme« 20. aprila članek, v katerem točno karakterizira krizo v Jugoslaviji, opisuje velesrbski centralizem in se toplo zavzema za avtonomijo Slovencev ter Hrvatov. Zelo simpatično piše zlasti o Slovencih ter njih voditelju dr. Korošcu, kateremu pri razpletu ustavnega vprašanja pripisuje najvažnejšo vlogo. Enako temeljit članek o boju med centralizmom in avtonomizmom v Jugoslaviji beremo v »Tribune Orientale« od Dumonta. Članek pravi, da vsi Francozi toplo žele spoznati med Srbi, Hrvati in Slovenci, ker je to tudi v največjem interesu Francije. K temu je treba še dodati članek bivšega tajnika ministrice za zunanje posle Pichona in sedanjega profesorja pariške visoke šole za politične vede, ki je v najuglednejši pariški reviji ostro obsodil centralizem v Jugoslaviji s besedami: »Pašić je danes starček, ki se mu duševno obzorje ni razširilo tako, kakor se je razširila jugoslovanska država. Zdi se, da Pašić nič ne upošteva narodne volje in ne pazi na to, da se vse veje jugoslov. debla ne samo morejo nego morajo razvijati enako, in sicer tako, da vsaka veja ostane na svojem mestu in se razvija sama s svojimi silami. Pašić ne vidi, kako je to važno, kadar 111 zastopnikov odločno zahteva izspemembo ustave in samoupravo. Očitna stvar je, da je pretirani centralizem nesrečen in neprimeren in da se ne sme več nadaljevati. Skrajni čas je, da se spremeni ves način dela. Ni narodne slege in edinstva na podlagi sile. V Srbiji bi morali vedeti, da današnje jugoslovansko edinstvo ni storjena samo s silo srbskega orožja nega tudi s svobodnim privoljenjem Hrvatov in Slovencev ter s podporo zaveznikov. Tudi bi morali v Belgradu vedeti, da s centralistično politiko stavišajo na kocko vse uspehe svoje zmage in da se edinstva ne sme nikomur s silo nalagati, nego se mora svobodno sprejeti.« — Ako vpoštevamo, da je angleško javno mnenje danes enodušno za avtonomistično rešitev jugoslovanskega državnega problema, ameriško pa že od nekdaj, — da ne omenjamo ruskega — potem lahko upravičeno trdimo, da ves veliki svet moralno podpira naše težnje in da je velesrbski centralizem danes sijajno izoliran.

Resna beseda »naprednemu« učiteljstvu.

Dne 3. maja, ko je torej parlamentarna kriza bila že odločena proti demokratu, je »Učiteljski Tovariš« objavil članek, poln infamnih napadov na SLS. Menda gospod glavni urednik ni vedel drugače dati duška svoji potrnosti, da je Pribičević podlegel. Ne bomo se pečali z njega podlimi denunciacijami, češ da se celo s prižnice ljudstvo uči, »da je to državo treba razgnati«, pač pa je treba beležiti zahtevo »Učiteljskega Tovariša«, da mora vlada na podlagi zakona o zaščiti države »klerikalce« za-

tretiti, ker se iz tega razvidi vsa slobna neumnost avtorja tega članka, ki menda živi na mescu in misli, da sedanja vlada nima nujnejšega opravka nego ustroji neronskim nagonom gospoda Laka Jelencu.

Pač pa stanovsko glasilo »demokratskega učiteljstva« s takimi smešno-saletavastimi izbruhi škoduje celotnemu stanu, tembolj ker v isti številki na drugem mestu trdi, da je »ogromna večina učiteljstva napredna, da peščica klerikalnih pristašev niti v poštev ne pride.« Na ta način »Tovariš« samo podkreplja nevarnost, ki bi utegnila nastopiti, ako bi javno mnenje po oprostiljivi pomoti identificiralo strupeno-budalaste ekspektoracije »Učiteljskega Tovariša« s mnenjem celokupnega učiteljstva, kar bi najbrž ne imelo zelo ugodnih posledic za rešitev perečih stanovskih vprašanj jugoslovanskega učiteljstva. Seveda »Tovarišev« glavni uredniki na to ne mislijo, ker so jim lastni stanovski interesi samo krinka, pod katero opravljajo hlapčevsko službo Pribičevićevega antiklerikalizma.

»Tovariš« pa bi moral vseeno vedeti, da ima vsaka batina dva konca in da batina kaj rada menja gospodarja. Danes n. pr. menimo, da more le popolnoma neodvisen človek ali pa le kakšen butec groziti onim, kojih stremljenje gre za avtonomijo. Ali se »Tovariš« smatra za glasilo čisto neodvisnih gospodov ali pa za glasilo butcev, to je pa čisto njegova stvar, ne more pa biti vseeno celokupnemu učiteljstvu kot stanu. »Tovariš« prav dobro ve, da če je kaj gnilega v državi danksi, je gotovo jako veliko gnilobe v prosvetni upravi, najsibože v osebnem ali stvarnem oziru; in ravno tako je gotovo, da najbolj nerade gledajo to gnilobo baš avtonomistične ljudske stranke, v katere se »Tovariš« zaletava kakor kak poodetni nepridipravec.

Torej gospodje od Uju, pamet, dokler se kazalec še ni pomaknil na dvanaesto uro!

Učitelj.

Politične vesti.

+ Demokratiški kapelmofster je v »Jutru« že dal takt in začela se je pesem, ki jo bodo zdaj demokratiški muzikanti noč in dan regljali. Ker so kljub vsemu svojemu nečloveškemu trudu, intrigam in pritisku celo na vladarja, da dobe vlado skupaj z radikali, pogoreli, in so prisiljeni igrati opozicijo, bi zdaj hoteli naprtiti odgovornost za čine radikalne vlade na avtonomistične stranke, predvsem na SLS. Na vse načine se trudijo, da Slovenski ljudski Stranki pritisnejo pečat »režimske stranke«, si izmišljajo bajko, da je SLS »opustila svoj avtonomistični program« in da se je »udinjala Pašiću«. Ker za to naravno nimajo nobenih dokazov, prežijo na vsako besedo, ki jo zapišemo, da jo potem zavijejo in vtrobijo v glave svojim lahkovernim backom, da je SLS »prešla v vladni tabor«, kjer bi bili najraje oni, da iz vladne kase izjemajo subside za svoje strankarske institucije. Tako bi radi izrabili tudi naš včerajšnji članek o gospodarskih nalogah vlade, kakor da je bil napisan v prilog raznim gospodarskim projektom radikalnega projekta. Kdor pa je naš članek prebral z odprtimi očmi, ve, da nima z zakonskimi načrti Pašićevega kabineta absolutno nobene zveze kakor samo to, da smo vladi povedali svoje popolnoma neodvisno mnenje, kakšni važni problemi čakajo svoje rešitve in po kakšni poti bi morala hoditi, da zadovolji potrebe ljudstva. Če ne — smo dejali — se bojimo, da ne bo opravila ničesar in da jo čaka nesrečen konec, s čemer smo dovolj pod-

črtali, da se s to vlado v ničemer ne identifikujemo. To je tudi čisto naravno, ker SLS na radikalno vlado ni z ničemer vezana, ker ji stoji nasproti kot mirni opazovalec in objektivni presojevalec, in se bo napram njej ravnila izključno po tem, kakšno stališče bo zavzemala napram zahtevi ljudstva po politični in gospodarski samoupravi ter potrebi korenite reforme vsega našega ustavnega življenja in gospodarske povzdigne države. Kar se pa naših misli o gospodarskih problemih države tiče, verjamemo, da se demokratom ne dopadejo; zato jih skuša demagogično izrabljati. »Jutru« zlasti naš predlog o komisiji v svrhu energičnega štedenja v budžetu ni všeč, kajti na ta način bi se z veliko metlo pomedlo iz državne uprave tisto parasitstvo, ki se je zavilo vanjo večinoma po zaslugi demokratske stranke. Kljub temu vztrajamo pri tej svoji misli, in sicer v prid solidnega uradništva samega, ki je samo odločno tega mnenja, da je treba parasitstvo, naj gr eza osebe ali institucije, iz uprave pognati, in denar obrniti v prid poštenemu, koristnemu ter vztrajnemu delu. Parasitstvo je n. pr. na vsak način to, ako se živinozdravnik napravi za načelnika socialne politike, ali pa, ako se avtomobil rabi tam, kjer se lahko peš opravi, ali pa, ako je bivši četaš v Makedoniji sreski načelnik itd. Ne pomaga nič, morali bomo začeti z neusmiljenim štedenjem; kajti če je tako štedenje prihranilo Angliji na leto 100 milijonov funtov bo tudi nam nekaj; in mi smo štedenja pač še bolj potrebni kot bogata Anglija. Kar pa se armade tiče, je zlobno zavijanje, ako »Jutru« trdi, da smo se izrekli za štedenje pri obleki in hrani. Pri takih stvarih se ne štedi, gospodje »Jutrovci«, pač pa pri nabavah polomljenih pušk in plesnivega smodnika, ki državo stanejo milijarde, od katerih gre lepo število milijonov za provizije nabavnim komisijam in liferantom. Štediti se pa more in mora tudi pri kontingentu, ki je odločno previsok; itd. itd. Če se bo tako štedilo, tudi novih davkov ne bo treba, zlasti če se bodo davki po celi državi izenačili in v pameten sistem spravili. Na ta način so v Angliji prišli letos tako daleč, da so nekatere davke celo znižali. Ako bo vlada hodila to pot, dobro, ako ne, jo bo zadela enaka usoda, kakor je zadela demokratsko stranko, ki je v režim zanesla največ korupcije in brezumnega zapravljanja.

+ Močan in sproten nasprotnik Pašićev je dr. Korošec. To ugotavlja belgrajska »Politika«, ki piše: »Sedanja politična igra je za g. Pašića toliko nevarnejša, ker ima Pašić proti sebi močnega in nenavaden spretnega nasprotnika. To je »onaj pop Korošec«, kateremu se je posrečilo spraviti v »enotno fronto proti državi« (= proti centralizmu) muslimane, slovenske katolike in celo Radičevu stranko. Sedaj je začel Korošec izigravati še džemijet... To je »onaj pop Korošec«, kateremu se je posrečilo razbiti »srbsko fronto...« in še v radikalnem klubu postaviti džemijet proti radikalom.« — Tako piše demokratska »Politika«. Sedaj si lahko predstavljamo strah slovenskih demokratov pred bodočnostjo. Če se namreč združita »ovaj Pašić iz Biograda« in »onaj pop Korošec«, demokratom ne pojde preveč na smeh. Uradniki to že uvidevajo in zato trumoma prehajajo iz demokratskega tabora pod varnejšo streho.

+ »Jaz sem centralist.« Jaz sicer vem, da smo Slovenci v gotovih ozirih pred Srbi, ker so razmere tako nanesle, zato pa še ne zahtevam, naj se to tudi v državni ureditvi upošteva. Jaz sem vseeno centralist. Vem tudi, da Srbi mnogo bolj švabčarijo kot mi, zlasti v svojem uradnem jeziku, ampak zato še ne zahtevam, naj se naš jezik ohrani nepokvarjen in nepopačen, kajti jaz sem

centralist. Nam hodi sicer nekoliko neprijetno, da se mora mo srbskemu uradnemu jeziku na ljubo poprijemati grdihi tužk (»kasarnac« etc.), ampak kljub temu sem in ostanem svest in dosleden centralist. Vem tudi, da je sedanja uprava slaba, ne vem pa ne, ali so Srbi temu krivi ali ne, ker nikoli še tam dobi nisem bil, pa vseeno pišem, da je uprava slaba in pravim, da je treba korupcijo zatreti, ker sem centralist. Vem tudi, da se brez primernih ozidov na različne razmere v raznih delih države centralistično ne da vladati, ampak sem vseeno v principu centralist. Vem tudi, da ne gre, da bi kak zakon, ki je doslej veljal morda samo v Srbiji, enostavno raztegnili na vso državo, ampak vseeno sem centralist. — Tako logično godlo si upa servirati slovenski inteligenci glavno glasilo slovenske inteligence »Slovenski Narod« z dne 6. maja t. l. Uboga slovenska inteligenca! Če bo dolgo morala požirati tako duševno hrano, bo kmalu prišla na »popeljne« kakor »ata Narod«.

+ Pribičević in kroglice. Včeraj smo poročali o razgovoru Sv. Pribičevića z dr. Korošcem, v katerem je Pribičević dejal, ima država topove in strojnico na razpolago tudi proti notranjim »sovražnikom«, ne samo proti zunanjim. Na to grožnjo g. Pribičević se vprašuje »Balkan«, »če ni Pribičević še zrel za Pasteurjev zavod« in dodaja, da bodo Pribičevićeve kroglice mogoče njega prej zadele kakor koga drugega.

Iz zunanje politike.

*Položaj v Italiji. Politične smernice Mussolinijeve notranje politike so še vedno zavite v gotovo temo. Nihče še ne ve, kakšno pot namerava iti Mussolini v bodoče. Ali bo še dalje skušal uničiti nasprotno politične stranke s prevzemanjem in uresničevanjem bistvenih točk njihovega programa ali pa jih z uvedbo diktature enostavno zadušiti. Zaukrat se more točno ugotoviti le to, da netašistične skupine zbirajo svoje moči za obrambo in čim dalje določneje naglašajo svoje nesoglasje s fašizmom. Liberalna glasila: Corriere della sera, Mondo, Secolo I. dr. stopajo iz svoje rezerve in zagovarjajo svobodo in demokracijo. Dan prvega maja je tudi pokazal, da je med delavstvom še precej neugnanih socialistov. Don Sturzo je poslal strankinim poslancem, senatorjem in drugim funkcionarjem pismo, v katerem jih poziva, naj se strogo držijo sklepov turinskega kongresa. S temi sklepi je stranka izpodbila vse dolgotrajne sovražne nakane in prestala svojo ognjeno preizkušnjo. To zmago sta pa izvojevali vera v strankino stvar in disciplina. Strankine organizacije naj stoje pripravljene resne, hladne, previdne in molčeče. Iz te besede don Sturza veje vse kaj drugega, nego pripraviljenost za udajo. Zdi se, da je sedanja politična tišina v Italiji mir pred viharjem.

Dnevne novice.

— Brno. Umrl je vsled zanemarjenega vnetja pljuč 49 star č. g. superior Jožef Lukasek, izredno delaven vzgojitelj vojakov, znan v Dalmaciji, Bosni in na Korškem, kjer je služboval kot vojni kurat pred in med vojno. Našim izletnikom v Brnu je lani govoril na grobovih jugosl. vojakov in jim priredil gostoljuben sprejem v okolici. Bog mu bodi plačnik! R. i. p.!

— Dolgčas je, dolgčas. Odkar je rešena vladna kriza, je zavladal dolgčas. Dolgčas povosodi: v kavarni nobenega življenja nič novic, nič senzacij, nič laži. Naravnost neznošno. Ura poteka za uro, uredniki pa sesajo meziniec. Če ni senzacij, jih je treba narediti. Ali pa kaj drugega. Toda kaj? Pa pravi eden: »Klerikalce bi bilo treba učiti«.

D. Merežkovskij:

Rusija in Evropa.

(Predaval v Parizu na Société des Conférences, dne 16. III. 1923. Iz L'Opinion poslovenil Miran Jarc.)

Daleč je kraljestvo božje, jutri se pač ne bo še vlegel lev jagnjetu ob stran, toda vsak naš korak nas približuje temu trenutku, ali pa nas oddaljuje.

Kam torej plovemo? Čas je že, da se tega zavemo.

Platon nam v svojih razgovorih Timon in Kritias pripoveduje neki egiptovski mit, ki je menda najstarejši spomenik človeštva. Na najskrajnejšem zapadu, tam, kjer danes valuje Atlantski ocean, se je nekoč iz morja vzdigoval otok, prostran kakor celo ozemlje — Atlantis. Ondotni prebivalci Atlantidi so bili »božji sinovi«. Toda njihna božanska narava se je pomešala s človeško in — edno bolj in bolj so se izčrpavali, dokler se niso docela pokvarili. Zejalo jih je le po bogastvu, nasladah in vsemoči. Tedaj pa jih je kleni Zevs kaznovati. In je nastalo silno grmenje in povodnji in v enem dnevu in noči se je Atlantis pogreznila v globočine morja.

Atlantidi so »božji sinovi«, po naše »božje bogovi«.

»Človeka bo prevzel titanski napuh in postal bo »človek-bog«, je dejal Ivan Kara-

mazov. O kom to velja? O Atlantidih ali o nas?

Ali nismo tudi mi pogubljeni »božji sinovi«, ki jih je obsedel slični blazni napuh, ki jih jeja po nadčloveški veličini in oblasti, ki so se Bogu uprli? In ali nas ne čaka sličen konec kakor Atlantide?

V poslednjih letih XIX. stoletja se je sredi Rusije ob močvirnatem izlivu Dnjepra kar cela zadruga strašnih ruskih razkolnikov dobesedno živa zakopala v pričakovanju ponovnega Kristusovega prihoda in konca sveta. Veliki ruski pisatelj Rožanov, Dostojevskijev učenec, pravi: »Ta smrt je morda najstrašnejši in najsilnejši dogodek prejšnjega stoletja, vse večji kot Napoleonove vojne. Ali ne bi ta tako globoko verni sveti narod povzročil, da bi se okrog njega kretal ves svet kot se suče zemlja okrog solca?«

Lahko rečemo, da prešinja vso rusko dušo, ki se tako razlikuje od evropske, isto neverjetno priznanje. Kaj je ne napolnjuje obupen ponos, veličastna blaznost, narodnostna megalomanija?

Toda tu ne gre več za majhno zadrugo razkolnikov, temveč za stopenetdeset milijonski narod, ki se je prav tako živ zakopal, bolešno vztrajno pričakujoč ponovnega Kristusovega prihoda. Tu na zapadu ga ni človeka, ki bi v to veroval, nihče ne ve ničesar o tem, ali pa noče vedeti. A kaj

se ni v svetovni zgodovini zares pojavil dogodek, ki utegne vse človeštvo zavrteti okrog sebe, kot se vrti zemlja okoli solca. Kako je to solnce? Solnce življenja ali smrti? To je drugo vprašanje.

Pa če so ti živi vakpanji samo bolniki in blazni, vendar jih ne bo nikoli ozdravil lekarnar Homais. Drugega zdravila pa Evropa nima.

Odkrito Vam povem: za Vas Evropejce ni zdaj Rusija niti truplo več, samo prazno prostorje je, črna jama, v katero se bo pogreznili strašen in glup nestvor. Toda glavno ste pozabili: za Rusijo stoji ves vzhod, ona je obliče iztoka, ki gleda na zapad. Danes leži ta obraz pred nogami zapada spačen, razmesarjen, nepregiben kot smrt. Njegove oči so zaprte in narodi se že veselijo, da bi ptice roparice izpraskale te oči. A kaj, ako se te oči vendarle odpro in se zazro v zapad. Kak bo ta spogled? Ali se ne bo tu odločila usoda sveta?

O, vem, da tudi tu na zapadu poslednji kristjani še molijo v svojih katakombah »Adveniat regnum tuum«.

Morda me bodo tu razumeli, če povem, da se ne prelija zaman zdaj v Rusiji kri mučencev, kot ni po prvih stoletjih krščanstva nikoli tako več tekla in da niso še nikdar ljudje tako vroče molili kot zdaj v Rusiji: »Pridi Tvoje kraljestvo!«

Vem, da najboljši sinovi zapada obra-

čajo svoje poglede na vzhod v nadi, da bo ruski narod, križani Mesija, rešil ves svet.

Ah, motite se! Mi ne bomo nikogar rešili. Vi še nosite svoj križ, dočim visimo mi na svojem že razpeti, toda križ je isti. Zdaj vemo, vedite tudi vi! Če bomo ločeni, poginemo neizogibno, združeni pa se morda še rešimo. Drug drugemu smo potrebni kakor razvrtnost in mera, jadro in krmilo, pijanost in treznost, mistika in geometrija. In v prav isti medsebojni odvisnosti sta Pascal in Dostojevskij, francoska in ruska duša. Le če bomo složni, se bo vkreslil blisk, ki sveti od vzhoda do zapada.

Toda ponavljam, predobro vem, da se Vam zdi moje govorjenje ničeno in prazno, da je brezkoristno in današnjikom nejasno, a vseeno vržem steklenico s sporočilnim listkom v morje.

Križ bo svetu prinesel spas! To rešnico smo Rusi šele razumeli, ko so nas pribili na križ. O, da bi Evropa, »zemlja svetih čudežev«, o, da bi Francija, »domovina Pascala in Ivane d'Arc« še pravočasno razumela!

Za nas je ura usode že prišla. Bo naša počila tudi Vam? Bog Vam prizanesi! Toda nevarnost je velika. Da vas rešimo, skupno dvignimo križ!

To je hotela Vaši evropski duši povedati ruska duša.

KONEC.

ni, če drugega ni. — »Kako pa?« — Dolga pavza in zopet sesanje mezincev. — Pa pravi drugi: »Kaj jim pa hočeš? Da so proti državi, smo se že zlagali; da so proti kralju, tudi že; da so proti armadi, tudi že; da so proti kulturi, tudi že!« — Zopet molk in sesanje. — Pa pravi prvi: »Razjeziti jih je treba enkrat, razjeziti. Toda kako?« — Zopet molk in sesanje mezincev. — »Jo že imam,« se oglasi prvi, jaz jo imam! — »Kaj pa?« — »Kaj, ko bi rekli, da so ližejo radikalom samo zato, da bi dobili nekaj denarja za katoliški shod! Dajmo, to zapišimo, to bodo skakali! Ali ne veste, kako smo skakali lani mi, ko so nam očitali podporo za vsesokolski zlet? Danes jim pa lahko vrnemo! Le naj skačejo, kar zapišimo!« — Pa so se vsedli in zapisali, kar so rekli. Zvečer so pa šli v kavarno gledat klerikalne obraze, če bodo kaj skakali. Pa niso skakali, ampak prav pristržno so se smejali, ti klerikalci, in rekli, da »Narod! ljudi se spotegnit!« več ne znajo, še manj pa razjeziti.

— **Preokret v poročanju v inozemstvo.** Največ člankov inotic o naši državi je doslej objavil pariški list »Journal des Débats«. Belgrajski poročalec tega nam inšče jako naklonjenega lista je neki J. Mousset, ki pa poroča vedno le to, kar nu diktira vsakokratna belgrajska vlada. To se je pokazalo zlasti po izpremembi vlade. Pred zadnjimi volitvami je J. Mousset slikal Hrvate in Slovence (teh se je prav malokdaj spomnil) kot »avstro-germanofile«, kot »habsburgovce« itd., danes pa piše popolnoma drugače. Danes raval Radičeve sposobnosti in naglašja, da a mož ni bil le »avstrofil«, ampak tudi »Jugoslovan«. — Mi smatramo, da je tak način poročanja o nas nekoliko sramoten. Če že vlada daje časnikarjem, zlasti inozemcem, kakšne informacije, naj jih informira točno in objektivno, ali pa naj informiranje sploh opusti, kar bi bilo tudi najbolje. Danes dopisniki tujih listov ne hodijo le v Belgrad, ampak tudi v Zagreb in v Ljubljano, kjer slišijo marsikaj, kar Belgrad ne mara povedati. Zato je pa ne-spametno od vlade, če hoče to dejstvo trodvratno prezreti in še nadalje tujo javnost informirati tako, kakor da Zagreba in Ljubljane ne bi bilo.

— **Značilna izjava.** Za ruskega poslanika v Rimu je imenovala sovj. vlada kneza Gorčakova, sina nekdanjega ljutega protivnika Bismarckovega na berlinskem kongresu in ruskega ministra vnanjih zadev Gorčakova. Knez Gorčakov je izjavil lažkim časnikarjem, da bi bilo v interesu Rusije, če bi se čim več ruskih beguncev vrnilo domov, ker jim povratka nihče več ne ovira. To bi bilo v interesu beguncev in Rusije same, ki se polagoma, a sigurno dviga, ter je sklenila že skoro z vsemi državami trgovske pogodbe in vzpostavila diplomatske zveze. — Kakor misli knez Gorčakov, mislijo vsi pametni ljudje. Če živi v Rusiji pod sovjetskimi režimom 100 milijonov ljudi, jih bo živelo lahko še 1 ali 2 milijona zraven. Samo delati bo treba in ne lenuhariti. Sploh je danes že minila doba begunstva in se vsak lahko vrne v svojo domovino brez skrbi, če nima posebnih grehov na vesti. Kdor se danes ne vrne domov, o tem ljudje opravičeno sumijo, da mora imeti doma še kakšne posebne račune za poravnati.

— **Časnikarski dan so priredili belgrajski časnikarji v korist svojim podpor-nim fondom.** Nabrali so samo na dopoldanskem koncertu na Terazijah nad 25.000 dinarjev.

— **Slovenski Narodni dom v Clevelandu.** Dne 15. aprila t. l. so v Clevelandu z velikimi slovesnostmi položili vogelni kamen za slovenski Narodni dom v Clevelandu. Stavba bo stala 200.000 dolarjev.

— **Za rednega profesorja na zagrebški medicinski fakulteti je imenovan dr. Ernst Mayerhofer, priv. docent med. fakultete na Dunaju.**

— **Fašisti napadli procesije.** Minuli teden so fašisti v Forlih in Savoni napadli cerkveni procesiji in razgnali ljudi s palicami. V Forlih je nato tajnik fašistovske organizacije dr. Crema stopil na neki spomenik in odtam imel nagovor na množice. Protestiral je proti popolarom, češ, da s procesijami poneumljajo ljudi. »Osservatore Romano« je te čine fašistov ostro obsodil kot bogoskrske.

— **Občni zbor Jugoslovanske Obrtne Zveze se ne vrši, kakor je bilo včeraj pomotoma javljeno, v četrtek, dne 10. maja, temveč v nedeljo, dne 27. maja, ob 10. uri dopoldne v pritlični dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo predsedstva; 3. sprememba pravil; 4. volitev novega predsedstva; 5. služajnosti. — Hkrati se poroča, da se je 4. številka »Jugoslovanskega Obrtnika« malo zakasnila ter izide jutri. — J. O. Z.**

— **Obisk vojaških grobov v Judenburgu.** Ker se vrši prevoz judenburških žrtv že v sredi tega meseca, je poslal odbor dva odposlanca v Judenburg, da uredita vse potrebno, s tamošnjimi oblastmi glede izkopa in prevoza. Odposlanca sta bila sprejeta na kolodvoru v Judenburgu od zastopnikov slovenske kolonije. Znano jenamreč, da biva še vedno okroglo tisoč slovenskih delavcev v raz-

nih podjetjih in rudokopih v okolšu Judenburga. Ta kolonija se je od početka akcije zanimala za prenos ustrelnih žrtv v domovino in je radi tega osnovala poseben pododbor, v katerem zastopa judenburško občino tamošnji župan. V osebne razgovoru s domačini se je pokazalo, da je judenburško prebivalstvo še vedno naklonjeno slov. 17. pp. in ga ima v najlepšem spominu. Videlo se je pa to tudi na pokopališču samem. Grobovi v Judenburgu umrlih in tamkaj pokopanih »Janezov« so brez izjeme skrbno negovani, vsak ima nagrobni križ z imenom in podatki o smrti pokopanega. Na praznik vseh svetnikov so — po izvestju naših tamošnjih rojakov — vsi ti grobovi okrašeni in razsvetljeni. Posebna pažnja pa se posveča našim žrtvam — po prekem sodu ustreljenim vojakom — in so ti grobovi vsi v cvetju zasuti. Tudi v tem so Judenburžani pokazali svojo veliko človekoljubnost in počestje do ustrelnih, da so jih že pokopane prenesli na svoje pokopališče. Čast in hvala jim! To bodi v tolažbo vsem onim rodbinam, kojih svojci počivajo v tej zemlji. Ob tej priliki naj se zahvalimo g. županu Kleindienstu za veliko skrb, kakor tudi g. podžupanu Stollu in obč. svet. Aich-u za prijazno pomoč in podporo našima odposlancema, posebno pa pododboru slov. delavcev. V splošnem se je opazilo, da skrbje občine na Gor. Stajerskem za vojaške grobove in jim postavljajo razven tega tudi skupne spomenike. Naš odbor je istotako postavil na tukajšnjem pokopališču skupen spomenik vojakom, ki so prelili kri in dali življenje za osvoboditev svoje domovine. Odkritje tega spomenika se bo vršilo o priliki pogreba judenburških žrtv.

— **Uprava dramskega gledališča priredi za mladino, ki napravi izlet v Ljubljano, mladostno predstavo, a biti mora vsaj okrog 1000 oseb.** Nato se opozarja školska vodstva. Ako bi bila kaka šola pripravljena, udeležiti se te ugodnosti, naj prijavi število udeležencev školskemu vodstvu v Kropi (Gor.) vsaj do 9. t. m. Dan bi se neknadno določil.

— **Veselična taksa.** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Po novih predpisih ministrstva za finance se morajo vse prijave o prireditvah radi plačila veselične takse v bodoče vlagati pri kompetentnem oddelku finančne kontrole in ne več, kakor dosedaj, pri davčnem uradu. Oddelku finančne kontrole bo po vplačilu takse igosaj vstopnice in jih izročal strankam ter izven sedeža davčnega urada na željo stranke tudi določal pavšalno takso, katere izmero odobri davčni urad. Izven sedeža davčnih uradov se uvede plačilo takse s poštno položnico, da se strankam prihranijo nepotrebna pota. Strankam, ki bodo na ta način plačale takso, se pa priporoča, da se radi pravočasnega plačila takse in sicer glede formalnosti točno ravnaajo po navodilih organov finančne kontrole.

— **Društvo poštne uradnikov in uradnic** bo imelo dve uri pred občnim zborom Zveze poštne organizacije, t. j. v nedeljo, 6. t. m., ob 13. uri na pošti Ljubljana 4 (Kopitarjeva ulica) širšo odborovo sejo, na katero so povabljeni vsi delegatje (društveni člani), ki pridejo s kmetov na občni zbor zgoraj omenjene Zveze. Ob 15. uri se udeležijo občnega zbora v Ljudskem domu, po občnem zboru bo pa družabni sestanek pri Lloydju na Sv. Petra cesti.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Vnanjih goricah pri Brezovici** proslavlja na binkoštni ponedeljek, dne 21. maja 1923, svojo 25letnico. Zjutraj ob pol osmih sprejem došlih društev pri vrhniškem vlaku, ki prihaja iz Ljubljane. Ob 10. uri sv. maša. Popoldan ob 3. uri velika vrtna veselica na senčnatem vrtu posestnika g. Ivana Modica. Pri sprevedu in na veseličnem prostoru igra godba na pihala, poleg sodeluje domači pevski zbor Brezovica. — Za jedila bo poskrbela naša najboljša slovenska tovarna. Istotako se bodo točila le vina najboljših slovenskih vinogradnikov. — K mnogobrojni udeležbi vabi — Odbor.

— **Čebelarška podružnica za Ljubljano in okolico** priredi dne 13. majnika 1923, ob treh popoldne poučno predavanje pri čebelnjaku g. Verbiča v Tomačevem. Predava čebelarški učitelj g. Slapšak iz Most. Čebelarji in prijatelji čebelarstva uljudno vabljeni.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** naznanja, da se je dne 1. aprila dovršila njegova reorganizacija. Prej je ta urad obsegal 27 poslovalnic in podružnic, a danes jih šteje samo 19, ker so se ukinjene poslovalnice in podružnice, namreč: Brežice, Laško, Ljubljana tobačna tovarnica, Marenberg, Ormož, Rogaška Slatina, Sevnica in Slov. Bistrica priklapile sosednjim večjim poslovalnicam, katerih okoliših obsegajo 1. Celje: sodne okraje Celje, Vransko, Šmarje pri Jelšah in Laško, razen občine Dol pri Hrastniku in Trbovlje, nadalje sodni okraj Rogatec, razen občine Zitale in občini Radeče pri Zidanem mostu in Sv. Križi pri Svibnem. 2. Gornja Radgona: politični okraj Ljutomer in Apaško kotlino. 3. Jesenice: politični okraj Radovljica. 4. Kamnik: politični okraj Kamnik, razen občine Dol pri Ljubljani, Dolsko in Veliko vas. 5. Kočevje: politični okraj Kočevje. 6. Konjice: sodna okraja Konjice in Slov. Bistrica. 7. Kranj: sodna okraja Kranj in Škofja Loka pa občina Žiri. 8. Krško: politična okraja Brežice in Krško, razen občine Radeče pri Zidanem mostu ter Sv. Križi pri Svibnem. 9. Ljubljana: politični okraj Ljubljana-mesto, sodn. okraja Ljubljana-okolica in Višnja gora ter občine Dol pri Ljubljani, Dolsko in Velika vas. 10. Logatec: politični okraj Logatec brez občine Žiri. 11. Maribor: politična okraja Maribor-mesto in Maribor-okolica brez Apaške kotline. 12. Murska Sobota: politični okraj Prek-

murje. 13. Novo mesto: politična okraja Črnomelj in Novo mesto. 14. Ptuj: sodna okraja Ptuj in Ormož ter občine Zetale. 15. Slovenj Gradec: sodna okraja Slovenj Gradec in Marenberg ter politični okraj Prevalje. 16. Šoštanj: sodna okraja Šoštanj in Gornji grad. 17. Tržič: sodni okraj Tržič. 18. Vrhnika: sodni okraj Vrhnika. 19. Zagorje ob Savi: sodni okraj Litija ter občini Dol pri Hrastniku in Trbovlje.

— **Komisija za prodajo živine, dobljene od sovražnih držav pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani** bo prodala dne 8. t. m. ob 10. uri dopoldne na dražbi na jahalnici Nuškove vojašnice v Trnovem dva konja, došla na račun vojne odškodnine iz Nemčije.

— **Mešika.** Državni vpokojenec, kateri je dobil pokojnino knjižni izpisek 202/II), je dobil za mesec marec 155 Din preveč izplačanih družinskih drag. doklad. Dne 8. marca je priporočeno poročal, da je preveč dobil, naj se mu prihodnjič odtegne. Ko se je stanarina sredi marca nakazala, je dobil namesto 217 Din samo 62 Din; torej so mu že odtegnili 155 Din. Pri pokojnini za mesec april pa so mu zopet odtegnili 155 Din in ko je prošil, naj mu pošljejo neopravičeno odtegnjenih 155 Din, mu niti na priloženi dopisnici niso odgovorili, še manj pa denar poslali.

— **Tujski promet v Dubrovniku.** Od januarja do 5. aprila t. l. je prišlo v Dubrovnik vsega skupaj 5230 gostov. Leta 1922. je obiskalo Dubrovnik 28.172 tujcev in sicer 22.215 moških in 5857 žensk. Vsak obiskovalec je ostal v Dubrovniku povprečno 20 dni. Mestna občina je imela od tujcev, od katerih pobira takso po 2.50 Din, 261.500 Din dohodkov.

— **Odmevi 1. maja v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo, da je Neodvisna delavska stranka (komunisti) dne 1. maja po zborovanju v Maksimiru imela konferenco, na kateri je medicinec Ljubomir Živković tako ostro govoril proti državi, da ga je policija obsodila na desetletni zapor in desetletni izgon iz mesta. Dalje je policija izvršila v uredništvu »Borbe« hišno preiskavo in odvedla tajnika neodvisnih sindikatov Gavra Predojevića na policijsko ravateljstvo, kjer so ga zaslišali in nato izpustili.

— **Skrb za kopališča v Zagrebu.** V Zagrebu z največjo naglico urejujejo veliko kopaljšče ob Savi. Zaposlenih je 180 delavcev in tesarjev. Razen tega grade premožnejši zasebniki svoje lastne kabine. Vse naprave bodo do 15. t. m. popolnoma dovršene.

— **Tujski promet v Pragi.** Po statistiki društva za tujski promet je obiskalo Prago lanskoleto 56.733 tujcev, in sicer: 13.000 Avstrijcev, 9.500 Nemcev, 6.400 iz severnih evropskih držav, 5000 iz balkanskih dežel, 4000 iz ameriških Zedinjenih držav. Za temi je bilo največ Francozov, potem Srbov, Hrvatov in Slovencev, Rusov, Mažarov, Lahov, Poljakov, Angležev ter nekaj malega tujcev iz Azije in Afrike. Največji tujski promet iskazuje mesec avgust, najmanj pa februar.

— **Samoumor najlepše in najbogatejše Dunajčanke.** V svoji vili v Ischlu se je zastupila 23 letna Käthe Rosen, hči poveljnika mnogokratnega milijarderja Moritza Dracha in žena milijonarjevga sina Luisa Rosena. Käthe Rosen je bila ena najlepših Dunajčank. V zakonu ni bila srečna in se je že po enem letu razšla z možem. Vdajala se je nato vsem mogočim zabavam in razkošju. Končno se je zaljubila v princa Hohenloheja, a doživela razočaranje. Iz obupa se je zastupila z veronalom in kljub zdravniški pomoči umrla v sanatoriju, kamor so jo prenesli. Zaradi zanimivosti bodi omenjeno, da si je njen oče Moritz Drach stekel svoje milijarde z lesom iz slavonskih gozdov, ki jih je v srednem trenutku kupil.

— **Prijeti ropar in tat.** Orožniki na Vrhniki so aretirali Naceta Kolarja iz Dravlj, kateri je bil dozdaj zaradi tatvin samo 16 obsojen. Zdaj so ga zaprli, ker ga išče ljubljansko deželno sodišče, ker je okradel 15. februarja letos v Črnomlju gostilničarja Mihaela Miheliča in ker je osumljen nekega ropa.

— **Tatvine in vlomil.** Vlomilci so odnesli Valentinu Legatu na Doliški Gori obleke in perila v vrednosti 9778 K. — Posestniku Mihaelu Rataju v Roviščah je bila ukradena 300 K vredna gnjat. — V Gortini pri Muti je bilo Simonu Verdniku ukradena obleka vredna 9600 K. — V Polzeli so tatovi v trgovino Josipine Toplak in odnesli manufakture v vrednosti 42.748 K. — Viktorju Zupanu v Rajhenburgu so bile ukradene harmonike, vredne 15.000 K. — Na Doliški gori so vlomilci odnesli Mariji Rožec obleke v vrednosti 2370 K. — Gostilničarju Vinku Demšarju iz Stare vasi pri Zireh je ukradeno dragocenosti v vrednosti 21.600 K. — Mariji Zupet iz Ovsena so odnesli tatovi raznega blaga vrednega 19.000 K. — Na Trati pri St. Vidu na Ljubljano je bilo gostilničarju Antonu Struklju iz sobe skoni okno ukradeno kolo in 8 kg sira. Strukelj je oškodovan za 6.500 K.

— **Nabava sladkorja za učiteljstvo v kranjskem školskem okraju.** Na tozadevno javno vprašanje meščanskega učiteljstva v Tržiču, ki je bilo priobčeno v 97. št. »Slovenca« dne 29. aprila t. l., izjavlja podpisani naslednje: Višji školski svet v Ljubljani je svoječasno naročil okrajnim školskim svetom, da mu pošljejo seznam onega učiteljstva, ki reflektira na določeno oddajo uradnega sladkorja za istočasno pošiljativjo zahtevanega predplačila za naročeni sladkor. To se je točno izvršilo tudi od strani kranjskega okrajnega školskega sveta takoj, ko so dospela tostvarna naročila. »Dobavljajna zadru-ga« v Ljubljani pa je tik pred skupnim naročilom sladkorja za tuokrajno učiteljstvo vsako naročbo sladkorja odpovedala, ker ji je »Savez« sladkor ukinil. Po posebnem posredovanju podpisane se je obrnil okrajni školski svet nemudoma na višji školski svet za takojšnje posredovanje pri zadruzi. Na viš-

jem školskem svetu je podpisani dan pozneje o tej stvari osebno interveniral. Okrajni školski svet je na to intervencijo dobil od pokrajinske uprave za Slovenijo, od oddelka za prosveto in vere, razveseljivo uradno poročilo, da se mu naročeni sladkor dostavi v najkrajšem času. Nabrana vsota za sladkor, ki je bila doslej deponirana pri domači podružnici Jadranske banke, se je na zahtevo takoj odposlala »Dobavljajni zadrugi« v Ljubljano. Od tam pa je pred tednom dni prišel dopis, da »Savez« vkljub prejšnji obljubi naročb ni potrdil in »Nabavljajna zadru-ga« je istočasno vrnila vplačana predplačila okrajnemu školskemu svetu, ki je strankam pripadajoči znesek takoj dostavil pottom poštnih nakaznic. O vsem tem so bila školska vodstva točno in sproti uradno obveščena. Ali dobi učiteljstvo obresti od naloženega denarja direktno v roke, ali se pa darujejo te obresti »Učiteljskemu konviktue oziroma okrajni učiteljski knjižnici, določil učiteljstvo samo na dan letošnje okrajne učiteljske konference, ko dospo na okrajni školski svet še one obresti naloženega denarja, ki so se zahtevale od »Nabavljajne zadru-ga« v Ljubljani. Pripominja se, da je nadzornik za meščanske šole gospod Maks Hočevar iz Ljubljane, kar je cenjenemu učiteljstvu, ki službuje na meščanski šoli, gotovo znano. Morda je istemu tudi znano, da ni za uradno poslovanje v splošnem odgovoren sam poslujoči okrajni školski nadzornik, ampak okrajni školski svet kot okrajna školska oblast, kateremu načeluje vsakokratni okrajni glavar ali njegov namestnik, ki pa je vedno jurist. V pojasnilo »zločinškega pogreška« poudarjam, da nisem imel nikdar opraviti pri okrajnem školskem svetu direktno z denarjem, ker oskrbuje ta posel po predpisih že od nekdanj tajnik okrajnega glavarstva, s tozadevno denarno zbirko pa je bil poleg imenovanega tajnika zaposleni edino še učitelj, ki je pridelen tuokrajnemu školskemu svetu. Toliko javnosti v pojasnilo!

— **Podrobnosti o tej sladkorni zadevi** izvede vprašalec, kolikor jih je volanjenih pri okrajnem učiteljskem društvu, na dan spomladanskega učiteljskega zborovanja, vsi ti in ostali pa se posebej od višje šolske oblasti, kateri se je odstopila predmetna zadeva v končno rešitev. — V Kranju, dne 2. maja 1923. — Vilhalb Rus, okrajni školski nadzornik za osnovne šole.

— **Cevlje kupujte od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina z znamko Pekovker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

3322

Vsem prijateljem!

Pred svetovno vojno je bila na Dunaju ustanovljena »Slovanska liga katoliških akademikov«, ki je imela nalogo združiti slovansko katoliško visokoškolsko dijaštvo. Večinoma se ji je to posrečilo. Njeno plodonosno delo je ustavila in preprečila morilna svetovna vojna. Mnogo je uničila, ni pa mogla izruvat iz navdušenih src mlade slovanske generacije idejo slovanske vzajemnosti v duhu slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

V Mariboru se je l. 1920. ob priliki slovanskega orlovskega tabora ustanovila dijaška Cirilo-Metodejska liga s sedežem v Pragi. Za nalogo si je nadela, združiti vse slovansko krščansko dijaštvo in med njimi širiti porazumevanje ideje slovanskih apostolov, ter delovati za zblizanje vseh slovanskih bratov na kulturnem in verskem polju. Danes združuje liga Cirilo-Metodejska verno krščansko dijaštvo sledečih narodov: Velikorusov, Belorusov, Ukrajincev, Slovencev, Hrvatov, Podkarpatskih Rusov, Slovakov in Čehov. Torej razen Poljakov, Srbov in Bolgarov so zastopani vsi slovanski narodi. Tudi od Lužičkih Srbov je določena delegacija, ki pa radi žalostnih razmer aktivno sodelovati ne more.

Naloga te korporacije je, kakor omenjeno, združiti vse slovansko dijaštvo, bodisi katoliško, unijskato ali pa pravoslavno, v svrhu propagande Cirilo-Metodejske ideje. Liga C.-M. prireja propagandna in manifestacijska zborovanja po vseh mestih in državah. Največja je bila do sedaj v reprezentančnem domu glavnega mesta Prage. Razen tega vzdržuje in skrbi za unijskato bogoslužje v cerkvi sv. Jana na Skalce v Pragi. V svoj program je vzela ustanovitev unijskate knjižnice, končno pripravila proslavo 300 letnice mučeniške smrti apostola unijonotov sv. Jozafata 16. novembra 1923.

Vendar pa to njeno zunanje delo ni edini cilj. Glavno pozornost na znotraj obračja zaenkrat vzajemnemu spoznavanju in zblizavanju slovanskega dijaštva, njegovi samovzgoji in razširjanju ideje Cirilo-Metodejske med vse slovanske narode.

Slovansko dijaštvo, katoliško, unijskato in pravoslavno, je prevzelo to delo v trdni veri, da slovanstvu sigurno vziđe ona stoletja hrepeneče pričakovana lepša bodočnost, ktere temelje sta več kot pred tisoč leti položila na veliki Moravi slovanske blagovestnika sv. Ciril in Metod.

Ker pa sredstva, ki so ligi na razpolago, ne zadostujejo niti za najnujnejše stvari, zato se podpisani odbor obrača z gorečo prošnjo na slovansko javnost, ki simpatizira s temi cilji, da bi njeno prizadevanje podpirala.

V Pragi, v aprilu 1923.

Pavel Gerečka, t. č. predsednik in delegat ukrajin. sek. Dr. Hronek, del. češke sek. Pavel Flenko, del. podkarp. Rus. sek. Josip Val. Majce, del. jugoslovanske sek. Aleks. Jegorov, del. velkorus. sek. Adolf Klimovič, del. beloruske sek. Ladislav Čarský, del. slovaške sek. Jos. Macurek, tajnik.

Primorske novice.

p Glasilo slovanskih duhovnikov v Italiji. Z velikim zanosom moramo zreti na požrtvovalnost slovanskega duhovništva v Italiji. Organizirani v svojem stanovskem društvu »Zboru sv. Pavla«, izdajajo redno mesečno glasilo: »Zbornik«, glasilo svečeničkov sv. Pavla in Zajednic S. J. Časopis izhaja že tretje leto in se je letos v toliko preobrazil, da ne prinaša več splošno kulturnih razprav, ampak je strogo stanovsko glasilo. List je dobro urejevan. Za vzgled naj navedem vsebino 7. letošnje številke. V uvodniku piše F(rane) Š(vara) o vprašanju restavracije po vojski porušeni cerkvi. Na drugem mestu prinaša posnetek Koroškega članka o odnosih med državo in cerkvijo v Jugoslaviji iz »Nove Evrope«. Vrlo zanimiva je po navadi druga rubrika: Iz krščanskega sveta. Tu je vedno nanizanih par kolon najrazličnejših poročil o krščanskem in cerkvenem gibanju po svetu. Prihodnja rubrika lista je posvečena strogo lastni organizaciji. V številki, ki leži pred nami, je tu govora o korakih, ki jih je »Zb. sveč.« storil v prilogi optantov za laško državljansko in o davku na vinske boro. Temu sledi poročilo iz tužne Istre in nekoliko navodil za Marijine družbe. V »Katehetskem vestniku« piše nekdo zelo obširno o univerzalnem katekizmu. Tej rubriki sledijo »poročila iz dekanijskih konferenc«, potem »kronika« in »koristni migljaji«. Številko zaključuje po navadi daljši članek splošne vsebine. V prejšnjih številkah so posebno ugajali članki o zamenjavi obligacij in novih cerkvenih zvonovih, ti poslednji izpod peresa prof. Mercine. List kaže veliko požrtvovalnost duhovščine, je pa tudi ogledalo njihovih skrbí in dela. Ne bi škodilo, ko bi ga kdo tudi izmed naše duhovščine naročil. Pod spretnim vodstvom agilnega kaplana je upati, da se bo list še lepše razvil.

p Romanje italijanskih invalidov na Kras. Narodna zveza vojnih invalidov v Italiji priredi dne 24. t. m. skupno potovanje na Kras, kjer obiščejo vse važnejše točke bojišča v svetovni vojni. Tega potovanja, katerega izhodna točka bo Trst, se udeležijo tudi ministrski predsednik Mussolini in drugi člani vlade, ki so udje invalidske narodne zveze.

p Pod cirkularno. 30. m. m. je prišla v mizarstvo zadrugo v Solkanu vdova Belingar po žaganje. Večina strojev je že počivalo, cirkularna žaga je pa še tekla. Uboga vdova tega ni vedela in ko je pod cirkularno pobrala žaganje, se je brezskrbno zvrnila. Tedaj jo doseže cirkularna in ji nažaga glavo! Težko poškodovano revo, mater več otrok, so odpeljali v bolnišnico.

Koroške novice.

k O ljudskem štetju prinaša »Koroški Slovenec« v vsaki številki celo vrsto dopisov. Povsodi se Slovenci pritožujejo, na kakšen način so števni komisariji pritiskali na naše ljudi, da se vpišejo za Nemce. Seveda so tudi uspehi po tem. V občini Grabšajn so 2074 ljudi vpisali za Nemce in le 114 za Slovence. Značno boljše so se držali v Smarjeti v Rožu, kjer se je od 1036 ljudi vpisalo 741 za Nemce. Seveda je tudi tukaj pravih Nemcev komaj 20.

k Orgesch silí med Slovence. Kakor fašizem v Primorju, tako je začel Orgesch na Koroškem siliti v vrste Slovencev samih. Med kmeti lovi svoje kaline na ta način, da propagira boj proti osemurnemu delavniku in proti podpiranju brezposelnih ter da zahteva odpravo zakona o najemniškem varstvu. V politiko, pravi Orgesch, se ne meša. Tako upa ta nemška bojna organizacija, ki ima podobne cilje kakor Mussolinijeva narodna milica, zvaliti v svoje vrste Slovence, posebno mladino. Koliko je resnice na zatrdilu, da se s politiko ne peča, pove dejstvo, da je Orgesch pri vseh nemškonalacionalnih akcijah v prvih vrstah ter z verno razbija shode slovenskega poslanca Poljanca.

štajerske novice.

š Zagorje ob Savi. Umrla je Jožeta Haberle, kuharica in oskrbnica v tukajšnjem župnišču. Bolehala je že delj časa in je bila na najhujše pripravljena. Dne 4. maja zjutraj pa ji je kap pretregala nit življenja v 48. letu njene starosti. Cenjenim njenim sorodnikom in gospodu svetniku naše iskreno sožalje! Naj v miru počiva!

š Smarje ob Paki. Nekaj naših fantov je bilo poklicanih na 1. maj k vojaški službi. Po stari navadi se ob teh prilikah jemlje slovo od vseh stricov in tetk in po stari, grdi razvadi zaliva s pljasko in doliva končno mero v gostilni. Tako je bilo tukaj 28. aprila. Pijani fantovski družbi je bil na poti v gostilni fant, ki ni spadal k njihovi družbi, starejši in trezen. Gonili so ga spat, on jim odgovarja primerno, beseda da besedo, preprič se konča zunaj se s pretepom in umorom starega fanta. Sedaj pa pride ljubljanski list za stare babe, »Jutro« in dela odgovornega našega župana, treznega in krotkega moža, pa ta sločin. Zakaj pa ne imenuje Petriča ali poštarja? Bi bila ravno taka neumnost. A pri vsaj neumnosti dopisnika se ne more prikriti njegova slobodnost, udariti po županu, odličnemu prištanu SLS. Naj bi bil raje slobni dopisnik vprašal, kako ta, da se vršijo stilični pretepi vedno le v go-

stlinah pod žensko komando, a nikdar v gostilnah, kjer vodi obrat pošten in energičen mož? Zakaj ne poroča dopisnik o nočnih skrivnostih na tukajšnjem lesenem prostoru in grdo umazanost pri appendi? Natančneje lahko izve pri državnem prevdniku.

š Nesreča v Mariboru. Dne 5. t. m. popoldne je na mariborskem glavnem kolodvoru postalo izvoščku Alojziju Uranjeku nenadoma tako slabo, da je padel z voza. Došil zdravnik je konstatiral, da si je Uranjek vsled padca pretresel možgane. Prvo pomoč mu je nudila reševalna postaja.

š Himen. Upravnik mariborske glavne pošte G. Ljudevit Jasek se je poročil z gospodično Jožico Grile, poštno uradnico. G. Jasek si je za časa preobrata pridobil velike zasluge. Neustrašeno je prevzel urad, neglede na vse nevarnosti, ki so mu ta čas pretile. Novoporočencema obila sreče!

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Zagrebski vzorčni zbor.

Prvi Ljubljanski velesej je že pokazal, kaj proizvaja naša domača industrija, ter je pripomogel, da se je potreba v industrijskih izdelkih pričela kriti v državi sami, s čemur je vsakega zdatno poboljšal našo trgovinsko bilanco. Vzorčni sejmi ostanejo za našo industrijo še vedno velikega pomena, ker se naša industrija stalno razvija in nudi nove izdelke, pa tudi zato, ker mnogi še vedno naročajo iz tujine predmete, ki se v obilni meri proizvajajo doma. To je čisto umevno, ako pomislimo, da so v naši državi strnjene v enoto pokrajine, ki so imele preje malo ali skoro nič zveze med sabo.

Uspeh Ljubljanskega velesejma je spodbudil tudi Hrvate, da pokažejo svojo gospodarsko moč. Kakor v Ljubljani, tako se tudi na zagrebškem vzorčnem sejmu ali kakor ga Hrvati nazivajo »zbore« kaže bujno razvijanje raznih industrijskih panog. Kdor si je ogledal zagrebški zbor, mora priznati, da je tudi med Hrvati industrija v par letih pokazala živahno napredovanje in si pridobila odlično mesto v naši državi. Tudi nam Slovincem kmetska industrija ni bila dovolj znana, ker smo imeli do povojnega časa le malo gospodarskih zvez s svojimi bližnjimi sosedi.

Zagrebski zbor je prirejen dobro in napravi ugoden utis na obiskovalca. Razpored posameznih industrijskih panog je smoteno izvršen, tako da daje posestniku zadosten upogled v industrijsko moč Hrvatske. Cela razstava nam dokazuje, da zasedajo naši sosede velikega pomena, ki ga ima zavzemati industrija v naši državi. Železna in metalurgična industrija kaže velik razmah in priznati moram, da sem si hrvatsko industrijo do tega zbora zamišljal manjšo kot je v resnici. Tudi tekstilna in kožna industrija kažeta lep razvitek. Da je Hrvatska močna v industriji hranil, lesni in kemični industriji, je naravno, ako pomislimo na naravno bogastvo krajev, kjer je zrastle. Kozmetični oddelki nam pa dokazujejo, da je Hrvatska bližja vzhodu kot naši kraji.

O uspehu poročajo zagrebški listi poljono. Posamezni slovenski izložniki niso sicer hvalili trenutnih uspehov, pač pa so povdarjali, da so si zagotovili za čas, ko nastopa sezona za njihove izložene izdelke, močnih odjemalcev. Ako se njihovo pričakovanje uresniči, morajo biti pač z uspehom zadovoljni.

Nimam namena spuščati se v podrobnosti, vsled česar si dovoljujem le nekaj splošnih opazk. Po mojem mnenju vzorčne razstave pri nas še nimajo istega namena kot veliki trgovski sejmi drugod, kjer gre v prvi vrsti za sklepanje efektivnih kupčij, temveč je ta namen podrejen glavnemu namenu obiskovalce seznaniti s proizvodnjo močjo. Samo po sebi je umevno, da bode dobro urejena vzorčna razstava imela tudi takojšnje trgovske sklepe za posledico; vendar, kakor rečeno, smatram to za podrejeni namen. Prav zato pa mislim, da me je motilo, ko sem zapazil med predmeti, ki so jih izložili domači razstavljalci, tudi pomešane izdelke, ki so se pri bližnjem opazovanju izkazali kot proizvodi tuje industrije. To velja zlasti glede elektrotlačne, strojne in draguljarske industrije. Če bi bili taki predmeti izloženi na posebnem trgovskem oddelku, bi bilo to mnogo boljše. Popolnoma se mi zdi v redu, da so slovenski in srbijanski razstavljalci pomešani s hrvatskimi, ker se s tem kaže naša skupnost in edinstvo, kakor je tudi prav, da so češki industriji imeli svoj oddelk in francoski svoj paviljon. Te opazke sem si dovolil zato, ker so se sliče hibe opazale tudi na ljubljanskem sejmu, dasi je uprava ljubljanskega sejma skušala že lani kolikor mogoče ločiti domačo industrijo od trgovskega dela, kamor lahko pridejo tudi izdelki tujih industrij in imajo le naše trgovce za svoje zastopnike.

Na zagrebškem zboru sem pričakoval živahno vrvenje na vseučilišnem prostoru, pa me je prav prijetno iznenadilo, da so v tem pogledu Hrvati ta del zbora čisto drugače aranžirali kot Slovenci. Dočim smo opazili na ljubljanskem velesejmu bogat in obširen veselčni prostor, kjer so vinogradniki in vinotrci med sabo konkurirali in so se poskušnje vršile pozno v noč, je

bilo to v Zagrebu čisto drugače. Paviljon za vinske poskušnje sem opazil le čučkov iz Ptuj, drugi so imeli sicer tudi razstavljene svoje izdelke v splošnem razstavnem oddelku brez poskušenj, a to le producenti sami. Veseličnega prostora za ljubljanskem vzorcu ni bilo. Za okrepčilo obiskovalcev je bila na zato oddeljenem prostoru le ena prodaja jestvin. Kakor vsi drugi prostori na razstavi, tako je bil tudi ta odprt le do 6. ure zvečer. V tem oziru bi bilo na mestu, da odpravi uprava Ljubljanskega velesejma izrodke, ki so se že udomačili, niso pa v korist ugleda niti niso potrebni, ker je v Ljubljani pač zadosti gostiln, kjer morejo dobiti obiskovalci sejma razvedrilo in okrepčilo.

Uprava zagrebškega sejma je sprožila med razstavljenici vprašanje o še enkratnem letnem zboru, tako, da bi bil en spomladaj, a drugi jeseni. Dvomim, da bi bilo to potrebno in uspešno. Pomisliti je na velike stroške, ki jih ima uprava sama, kakor tudi posamezni izložniki. Te velike reprezentančne stroške krije sicer izložnik v nadi, da si s povečanim krogom svojih odjemalcev tudi temu primerno zvišajo njegovi dohodki, dvomim pa, da bi take stroške na istem kraju mogel izložnik riskirati dvakrat v letu, ali celo trikrat, ako hoče nastopiti s svojo izložbo v Ljubljani in Zagrebu. Izgledalo bi celo lahko, da se hočejo posamezni izložniki odtegniti od Ljubljane, ali pa nasprotno od Zagreba, če bi tudi naša uprava po zagrebškem vzgledu prišla potem na slično idejo. Zdi se mi to prav tako pogrešno, kakor želja že v vsakem manjšem industrijskem mestu prirediti vzorčno razstavo, kakor so se taki poskusi pojavili n. pr. že v Mariboru, Celju in se hoče letos vprizoriti v Novem Sadu. Za sedaj in najbrže še za dalje časa ostaneta Ljubljana in Zagreb industrijska centra, ki se imata medsebojno podpirati in spopolnjevati, vsled česar mislim, da je dosti, če obdrži Zagreb svoj pomladanski zbor in Ljubljana svoj jesenski velesej.

III. LJUBLJ. VZORČNI VELESEJENJ

1.—10. septembra 1923.

Železniške ugodnosti. Vsem udeležnikom letošnje velesejenske prireditve je na podlagi sejemske legitimacije priznana železniška vožnja za polovično ceno do Ljubljane in nazaj. V razumevanju velikega pomena ljubljanskih velesejmov za naše narodno gospodarstvo je železniško ministrstvo letos dovolilo tudi porabo dnevnih brzovlakov št. 4 in 5. Za prevoz razstavnega blaga je dovoljen 50 odstot. popust.

Zahtevajte prospekte s prijavnico od Urada ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta (telef. interurb. 140).

Reklamne deske. Akvizicijo reklamnih desk je velesejmska uprava odala ljubljanskemu anon. in rekl. podjetju »Apolo«. — Akviziter se mora vsaki straniki izkazati s cenikom, ki je overjen od velesejmskega urada.

g XLIII. redni občni zbor »Kmetске posejilnice ljubljanske okolice r. z. z. n. v. Ljubljani« se je vršil dne 26. aprila t. l. Upravno premoženje je doseglo dne 31. decembra 1922 245.962.266 K 97 vin. Pomemben je ob času splošne denarne krize prirastek po okroglo 42.000.000 K pri hranilnih vlogah, ki so znašale ob sklepu minulega leta 190.463.344 K 4 vin. — Povpraševanje po kreditih se je razvilo v pravcato obleganje ravnateljstva; pritisk se je stopnjeval zlasti v jesenski sezoni. Stanje posejil se je vsled tega dvignilo na 192.926.016 K 52 vin ter s tem naraslo proti prejšnjem letu za okroglo 69.000.000 K. Da se je omogočilo zadostiti vsaj najnujnejšim zahtevam po kreditih, se je posluževal zavod reeskompta pri Narodni banki. Ta reeskompt se je proti koncu leta še znatno zniževal, tako, da znaša stanje 31. decembra 1922 še 23.800.000 K. Portfelj lastnih vrednostnih listin v postavki 87.618.150 K 5 vin. tvorijo čehoslovaški in jugoslovanski papirji. Poleg vojnih posejil so odpisani nemškoavstrijski in ogrski papirji. Čisti dobiček izkazuje 1.608.388 K 1 vin. Rezervni zakladi so narasli po prepisu dotacij iz novega čistega dobička na 2.761.988 K 80 vin. Število deležnikov se je zvišalo na 4118. Denarni promet je presegel 1.800.000.000 K. Občni zbor je določil za razne narodne občekoristne namene 200.000 K ter naklonil med drugim za Trgovsko akademijo v Ljubljani 100.000 K.

g Podružnica Jadranske banke na Bledu. Jadranska banka a. d. v Beogradu otvori 22. t. m. so pet svojo sezonsko podružnico na Bledu, ki se bo bavila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Ta podružnica se je že lanske leto izkazala kot zelo potrebna in velikega praktičnega pomena za lokalno domače gospodarstvo in posebno pa v interes obsežnega tujkega prometa v divnem gorenjskem kotu.

g Za uvedbo telefonske zveze z Italijo. Vrše se pogajanja glede uvedbe direktne telefonske zveze med Italijo in Jugoslavijo, in sicer predvsem glede uvedbe direktne telefonske zveze Ljubljana—Trst in Zagreb—Trst. Sodi se, da bo telefonska zveza kmalu odprta.

g Produktna borza v Beogradu. Blaga je bilo veliko. Povpraševanja malo. Kupčije nobene. Koroza je notirala 370—377.50 Din, jetmen 290—295 Din.

g Čipkarice! Gospodinja! Dva rodova se nosijo kleklane čipke kupljene pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani.

ni. Pod Trnovo št. 1, garantirano samo lepo delo iz trpežnega pristnega lanenega sukanca. V prometu so tudi enake čipke iz bombažastega sukanca (Glanzgarna) na videz lepe, a trpe le nekaj let ter zgube po prvem pranju svojo obliko. Te se nikakor ne morejo z našimi primerjati. Za slabo blago je vsaka cena pretirana. Dobro blago pa ni nikdar predrago. Čipke se dobe dokler traja sedanja zaloga sukanca, primeroma še po nizki ceni, zato naj nobena gospodinja ne zamudi prilike ugodnega nakupa. Prodaja se tudi lepo konfekcijsko blago. Gospe in čipkarice dobe vse potrebščine za kleklanje in vsivanje konfekcije po najnižji ceni. Oddaja se tudi delo na dom. Sprejemajo se tudi naročila za izdelovanje čipk in konfekcije po zadržnih ali zadržugi izročnih vzorcih. Glej tudi današnji inšerat.

g Paroplovni promet med Jugoslavijo in Rumunijo bo odprt začetkom maja.

g Izvoz čebule, surovih kož, zdroba in otrobov. Ekonomsko-finanjski komite ministrov je znižal izvozno carino v sefi dne 24. aprila t. l. za sledeče predmete: a) za čebule in por se zniža carina od 200 Din na 30 Din za 100 kg; b) izvozna carina za jarče in jag-nječe surove kože se zniža od 800 na 400 Din za 100 kg; c) izvozna carina na zdrob se zniža od 110 na 40 Din za 100 kg in na otrobe pa od 25 na 15 Din. — Odlok stopi v veljavo z objavo v »Službenih Novinah«.

g Češkoslovaška zunanja trgovina v mesecu mardu 1923. V mardu 1923 je uvozila Češkoslovaška blaga za 206.989.193 met. stotov blaga v skupni vrednosti 801.523.971 čsl. kron (v februarju za 203.701.563 met. stotov v vrednosti 591.251.323 čsl. kron).

g Britanski izvoz in uvoz. Po podatkih britanskega trgovskega ministrstva znaša vrednost angleškega uvoza za mesec marec 90.022.226 funtov šterlingov, t. j. prirastek za 2.152.590 funtov proti enaki dobi lanskega leta. Vrednost izvoženega blaga je znašala 60.920.620 funtov ter je padel izvoz za 3.660.108 funte proti istemu mesecu minulega leta.

g Češko pivovarstvo. V kampanji 1921—1922 je znašala vsa produkcija piva v češko-slovaški republiki 6 milijonov hektolitrov proti 13 milijonom hektolitrov v letih 1911 in 1912. Lansko leto je obratovalo 69 pivovarnic. Produkcija piva v kampanji 1921—1922 je znašala na Moravskem le 784.000 hl, kar bi bilo lahko nakuhalo 8 največjih pivovarnic. Izvoz v Avstrijo in na Nemško je zelo padel. Ta padec izvoza je imel za posledico, da so izvozne pivovarnice skušale spečati svoje izdelke doma, kar je bila naravnost katastrofa ostalim pivovarnicam. Ker v doglednem času ni pričakovati, da bi se izvoz češkega piva izboljšal, ima češko pivovarstvo pač žalostno perspektivo v bodočnost.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 6. maja: OHELLO. — Izven.
Ponedeljek, 7. maja: KAR HOCETE. — Red B.
Torek, 8. maja: zaprto.
Sreda, 9. maja: OHELLO. — Red D.
Četrtek, 10. maja: Shakespearejeva komedija »KAR HOCETE«. — Izven.
Petek, 11. maja: IDIJOT. — Red E.
Sobota, 12. maja: zaprto.
Nedelja, 13. maja: Shakespearejeva komedija »KAR HOCETE«. — Izven.
Ponedeljek, 14. maja: ČRESNJEV VRT. — Red B.

OPERA.

Nedelja, 6. maja: V korist Udruženju vojnih invalidov. CAROSTRELEC. — Izven.
Ponedeljek, 7. maja: Zaprto.
Torek, 8. maja: EVGENIJ ONJEGIN. — Red C.
Sreda, 9. maja: Prva operna delavska predstava po znižanih cenah »CAROSTRELEC«. Začetek ob polosmih zvečer. — Izven.
Četrtek, 10. maja: RIGOLETTO. — Izven.
Petek, 11. maja: JANKO IN METKA. — Red A.
Sobota, 12. maja: Na čast srbskim gostom, slavni »Pjevački družini Stanković« in Belgrada »GORENJSKI SLAVCEK«. Začetek ob štirih popoldne. — Izven.
Nedelja, 13. maja: EVGENIJ ONJEGIN. — Izven.

Gledališke vesti. Danes se vprizori v drami po daljšem odmoru Shakespearejeva tragedija »Othello« z g. Levarjem v naslovni vlogi. Tragedija ni bila dalje časa na repertoarju zaradi tega, ker je bil g. Levar prve čase bolan, pozneje pa v operi zaposlen. Prva repriza zabavne in duhovite Shakespearejeve komedije »Kar hočete« bo v ponedeljek dne 7. t. m. za red B. V sredo, pred praznikom Vnebohoda, dne 9. t. m. priredi Narodno gledališče prvo operno predstavo po znižanih cenah za delavce. Poje se opera »Carostrelec«. Začetek ob polosmih zvečer.

Prosveta.

pr Spored vokalno - instrumentalnega koncerta Glasbene Matice v Ljubljani, ki se vrši v ponedeljek, dne 9. maja t. l., ob 8. uri zvečer v Unionu, obsega sledeče točke: 1. Stanko Premrl: Božična suita, mešani zbor in orkester. 2. Anton Lajovic: 41. in 42. psalm za tenorsolo, mešani zbor in veliki orkester (prvič izvajano). 3. Beethoven: VIII. sinfonija. Pri koncertu sodelujejo: operni tenorist g. M. Šimenc, mešani zbor Glasbene Matice in množčen orkester Narodnega gledališča v Ljubljani. Koncert dirigira g. Niko Štrifof. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni in na večer koncerta pri koncertni blagajni. Se dežev vseh vrst je še dovolj na razpolago te

opozarjamo naše občinstvo, da si preskrbi vstopnice ob pravem času.

pr Koncert tehničnega pevskega društva iz Lvova. Izbrali so si izvošne skladbe, ki so do stopne širšim slojem, hoteli so doseči velik učinek in so ga tudi dosegli. Občinstvo je bilo navdušeno, razsvetlo, glaseča ploha ni bilo ne konca ne kraja; in šopki in venci. Z uspehom so naši mili gostje lahko zadovoljni. Med skladbami — ki so kazale izvošne lastnosti, kakršne so značilne za dobro razvojenega svetovnjaka, hkrati pa do genotja razvitega splošnega, ne točno označenega navdušenja in sentimentalno romantičnega čustvovanja, ali pa vse, da razposajenosti razigrane neugnanosti.

Nam so s oglej: zbor pa je najbolj v planu; v emolično ravan, v sanjavo, brezmejno prostranost; pa se v nje oglašja daljen, komaj raznaven vzklik — ali je radost ali bolest — kdo naj ve? Komaj ga namreč — že rečem, da zaslišim, je izraz pretrd — že bi mogli reči, da ga s čuti zaslutimo, bi bilo morda ravno prav: še preden — pravim — ga prav zaslutimo, se že razblini v zamegljeni daljavi...

Peli so s ognjem; zbor pa je najbolj v planu; naslepe se razvija na počasnih, mirnih mestih, kjer ima zvok sploh priliko mehko izvenevati. Posebno spretnost in izkaznost so pokazali v mrmrajočih zborih in sunkovitih sforzatih; mrmrajoči zbor v Solntysovem Pevcu n. pr. je učinkoval kot pristno oddaljeno bobnanje, pomešano s težkimi koraki, da smo napeti in skoro nevoljno poslušali, odkod motnjava.

Pričujoči koncert nam sicer ni podal in ni hotel podati pregleda in razvoja poljske zborovske pesmi, pač pa je iznova vabil živno zavzemanje za ta junaki, težko preizkušani bratski narod in vdel nove niti v vez, ki se spletajo med srajnim slovanskim severom in jugom. S svojimi žrtvami in napori je zbor priboril novo ljubezen Slovencev do slavne poljskega naroda in njegove visoke kulture. — Pri koncertu je tudi nastopila poljska rojakinja ga. Lewandowska s dvema Moniuszkowima arijama tu nas prevzela s fizično in dramatično silo svojega petja. Njen glas je mogel, v vsem obsegu nenavadno poln in nasičen. Za tragične junakinje je kot ustvarjena. Priznavanje je bilo zaslužno in jako iskreno.

K. pr Preosnova srednjih šol v Italiji. Italijanski ministrski svet je v svoji seji 27. aprila t. l. sprejel načrt za preosnovo srednjih šol. Načrt je dalekosežen in splošno zanimiv, ker kaže povratek k obči humanistični izobrazbi. Glavne določbe zakona so: Namesto dosedanjih srednjih šol: tehnične, liceja, gimnazije, tehničnega zavoda, normalne in dopolnilne šole se s 1. oktobrom uvedejo: dopolnilna šola, licealna gimnazija, tehnični zavod, znanstveni licej, učiteljske in ženski licej. Dopolnilna šola ima namen, da izpopolni ljudskošolsko izobrazbo in usposobi učence za priproste službe. Pouk bo trajal v licealni gimnaziji osem let, v gimnaziji pet, v liceju tri leta. Poleg dosedanjih predmetov se uvede kot obvezen predmet zgodovina umetnosti. V učiteljskih bo trajal pouk sedem let in bo razdeljen v nižji (štiri leta) in višji (tri leta) tečaj. V vseh razredih se bo poučevala tudi latinščina. Število učiteljskih se skrči od 156 na 87. V tehnični hzavodih bo trajal pouk osem let in bo usposabljal dijake na vseučiliške nauke. V znanstvenem liceju bo študij razdeljen na štiri leta in se bodo v njem poučevali poleg drugih predmetov (latinščine itd.) risanje, filozofijo, politično ekonomijo in en tuj jezik. Med tujimi jeziki prihajajo sedaj v poštev tudi slovanski jeziki (doslej se je poučevala samo francoščina). Ženski licej je namenjen dekletom, ki se ne nameravajo posvetiti učiteljski službi. Tudi tu se bo poučevala latinščina. Poleg vsega drugega uvaža novi načrt državni izpit za dijake javnih in zasebnih srednjih šol. Spričevala notranjih šolskih izpitov nimajo javne voljave. Državni izpiti se vrše takoj po notranjih in o tisti snovi, samo po drugem sistemu in pred drugimi profesorji. Istotako se trde prestopni izpit za prehod iz nižjega v višji tečaj srednje šole.

Ljubljanske novice.

Ij Mladinski koncert priredi danes dopoldne ob 10. uri v Unionu Glasbena Matica. Koncert obsega isti program, kakor ponedeljkov koncert. Našo mladino opozarjamo, da se vstopnice prodajajo danes dopoldne od pol 10. ure dalje pri koncertni blagajni. Sedeži so po 4 Din, stojišča 1 Din.

Ij Umri je večeraj jutraj g. Fr. Lukić, trgovec na Mestnem trgu. Pokopali ga bodo danes opoldne ob štirih. Naj v miru počiva!

Ij Starešinski sestanek se vrši v torek, 8. t. m., ob pol 9. uri zvečer v arabični dvorani hotela Union. Ob 8. uri zvečer pred sestankom bo istotam seja društvenega odbora. — Predsednik.

Ij Ljubljanski davkoplačevalci se opozarjajo, da je davčna administracija dovršila predpis občne pridobitne za leto 1922/1923 in davka na poslovni promet za dobo od 1. oktobra 1921 do 31. decembra 1922. Predpisani izkazi so razgrnjeni pri davčnem uradu, pri davčni administraciji in pri mestnem magistratu od 2. do 16. maja t. l. Prizivni rok konča 31. maja t. l. Kakor čujemo, dosega celotni predpis davka na poslovni promet za označeno dobo okoli 9 milijonov dinarjev. Zato naj se vsak trgovec, obrtnik in industrialec pravočasno prepriča, koliko se mu je odmerilo davka, da more, če bi bilo potrebno, varovati svoje pravice in koristi.

Ij Akad. soc. ped. krožek ima v ponedeljek, 7. t. m., ob 8. uri zvečer na moškem učiteljskem sestanku s sledečim sporedom: a) Nacionalne difference (predava tov. Ing. Kle-

ment); b) porazgovor. Vsek, ki se zanima za temo, iskreno vabljen.

Ij Mestna mesnica. Občinstvo se opozarja, da prične mestna aprovizacija s prodajo govejega mesa v torek, dne 8. maja, na prosti stojnici, Vodnikov trg. Meso bo dobre kvalitete in bistveno cenejše nego pri drugih mesarjih. Namreč tega podjetja je, spraviti cene mesa na realno podlago in Ljubljani zagurati v vsakem slučaju zadostno množino mesa. Te konkurence ni smatrati kot namen uničevati pošteno mesarsko obrt, pač pa izbiti in onemogočiti nerealnost. Obrat mestne mesnice se bo pričel v manjšem obsegu in se bo stopnjeval po potrebi in izpopolnjevanju aparata povečal. Občinstvo se naproša, da v lastnem interesu podpira podjetje in vse nedostatke javi na mestno tržno nadzorstvo.

Ij Promenadni koncert muzike Dravske div. obl. (kapelnik dr. Jos. Čerin) v nedeljo, 6. t. m., ob 11. uri v Zvezdi. Spored: 1. Urban: »Sa istoka«. 2. Zajc: »Večer na Savi«. 3. Smetana: Predigra k operi »Libuša«. 4. Wagner: Velika fantazija iz muz. drame »Valkira«. 5. Flotow: Ouverture k operi »Al. Stradella«. 6. Gervais: Jugoslov. pesmi. 7. Fučík: Donavske pripovedke, valček.

Ij Kako se postopa s vojaštvom. Prejeli smo: Dne 5. maja ob 8. do 9. ure se je večbalo večje število vojakov na večbališču pri Mostah. Med večbanjem se je posebno odlikoval neki podčastnik, ki je prav po balkanski »dresiralc« vojske s puškim kopitom v hrbet, s pestjo pod rebra; kot najboljše odlikovanje pa je dobil neki vojak s solo roko po obrozu, da se je revež za par korakov opotekel. Vse to »dresiranje« se je vršilo v navzočnosti gg. častnikov, ki so prav zadovoljno gledali fante, kako jih pretepaajo. To je prav lep zgled za našo mladino, ki je gledala to nelepo postopanje ter govorila sama med seboj: »Uboji vojak! Kako jih pretepaajo! Kaj nas še čakal? Nedavno smo brali, da je batinanje vojakov strogo prepovedano. Ali ta prepoved ne velja za ljubljansko garnizijo? Trpinčenje živine je strogo prepovedano, z vojakom pa bi smel vsakdo ravnati, kakor se mu poljubi? Upamo, da bo g. divizijski poveljnik odredil, da se taki slučajni ne bodo več dogajali.

Ij Diletanti okraja sv. Krištofa priredijo danes v nedeljo ob tričetrt na 7 v Mladinskem domu na Kodeljevem pravilčno burko »Repoštev«. Med odmorji svira domača godba.

Ij Zepet blamaša. »Slov. Narod« je v potu svojega obraza zvaril silno krvavo kbaso, češ, da komunistični svetnik g. Ivan Makuc neopravičeno sedi v občinskem svetu, ker ni naš državljan. Kot tak da bi itak ne smel biti vpisan v volilni imenik. V pomirjenju razburjenega tovariša iz Knaflijeve ulice svetujemo sledeče: Vzemite v roke »zakon o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji«, razglašen v Uradnem listu dne 1. aprila 1922, št. 80 pa si prečitajte vsaj paragrafa 1. in 4. prav na glas. Potem vam gotovo odleže, da ne boste pisali takih budalosti kakor je bila ta. »Zakon« lahko dobite na posodo v našem uredništvu.

Ij Tema v Trnovem. V petek zvečer ni gorela nobena žarnica v Konjušni ulici. Pred konjušnico, v Jeranovi ulici in na polovici Opekarne ceste. Vse te žarnice se prižgo naenkrat s stikalom v Konjušni ulici. Ali prižigalec ni stikala pravilno staknil, ali ga je pozabil ali pa je pokvarjen. Upamo da se v tem oziru napravi red!

Ij Škandalozen dogodek v Zeleni jami. Pišejo nam: V Zeleni jami imamo neko žensko G. Č., ki dela več nemira in kravala kakor vse druge stranke skupaj. Preklinja v vseh jezikih sveta kakor najgrši šnopsar, duhovnik ji je »farc«, hujskanje proti »farškim podprenikom« najhujšše opravilo. Dne 1. maja t. l. pa si je ta ženska cvet privoščila lastnega moža. Mož, ki je zelo miren človek, je prišel popoldne nekoliko vinjen domov in šel takoj v posteljo. Ženo pa je napadla prava besnost. Preklinjala in pevala je moža, da je odmevalo po vsej Zeleni jami, končno pa pograbila njegovo obleko in jo vrgla skozi okno na ulico. Mož je skušal ženo pomiriti in jo prosil, naj gre po obleko. Toda vsaka beseda je bila kakor olje v ogenj. Ker je bil mož v sami srajci, je rekel otrokom, naj mu gredo po obleko; toda žena je otrokom zagrozila, da ne smejo. Mož je bil končno prisiljen, da je moral vpriti svojih sedmih otrok in drugih ljudi napol nag na ulico po obleko. Vse se je zgrajalo nad škandalom.

Ij Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani ima praznik, dne 10. maja 1923 ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union« svoj redni občni zbor s v »Mojem domu« objavljenim dnevnim redom. Ker se bo na tem obnem zboru razen običajnih poročil o društvenem delovanju, razpravljalo tudi o nujni premetitvi munijskih skladišč z ljubljanskega polja kakor tudi o mestni davišini na nezazidane parcele, je nujno želeli, da pridejo na zbor prav vsi hišni posestniki ljubljanski in okoliški, naj si bodo člani ali ne.

Ij Velik isgred mladih trkovcev. Dne 5. majnika 1923 okoli 2. ure jutraj se je valila po Gosposvetski cesti tolpa mlečozobih pobalničkov, od katerih še ni nobeden prekorajil 18. leta. Fantiči so rjuli, peli in se prerivali med seboj. Ko so prišli do vrta protestantskega župnišča, so preplezali ograjo in nadaljevali svoje neukusne šale in prepevali naprej. Ko so jih prebivalci skozi okno vprašali, kaj hočejo, so se ustrašili in se razkropili. Kdo so bili mladosrajčni ponočnjaki, se seveda ne ve. Čudno je le to: V Mariboru je ponoči zdaj popolnoma mirno in tiho, v Ljubljani se pa lahko še ob pol 8. jutraj takorekoč sredi mesta razgraja in kravalizira, ne da bi se kdo zmedel za to.

Ij Nevarna tatica aretirana. Okoliški policijski nadzornik Florijan II. kriminalnega oddelka je dne 8. maja 1923 na glavnem kolodvoru aretiral l. 1906 v Huderjah pri Trebnjem rojeno Julijano Vrabčič, pri kateri so našli kriminalni organi blaga in denarja v vrednosti nad 20400 K, kar je vse v Huderjah ukradla in se nato odpeljala v Ljubljano. Vrab-

čeva je silno nevarna tatica, katere je še letos zaradi tatvine premedela dva meseca v zaporu.

Ij Policijska kronika. Vajenca Franc K. in Alojzij V. sta šla v petek dopoldne na kolodvor v Dravljah krasit medenino. Odvijala sta jo s vijaki in odšla s njo proti Ljubljani. Računala nista o pazljivosti čuvaja na dravjskem kolodvoru, kateri ju je opazoval in telefonično sporočil policiji v Šiški, kakšna ptička letita s plenom proti Ljubljani. Policija je mlada tatiča na cesti ustavila, aretirala in jima odvzela ukradeni medenino, ki je bila vredna nad 10.000 K. — Ana Legat z Jesenja je 8. t. m. javila policijski direkciji, da so ji bile ukradene 2003 krona. Legatovi pa denar ni bil ukraden, marveč ga je izgubila in našel ga je pošten človek, kateri ga je izročil policijski direkciji, kjer ga bo Legatova dobila nazaj. — Posestniku Francetu Zitniku z Ižanske ceste št. 20 je bila ukradena 1000 K vredna vozna plahta. — Iz kleti realne gimnazije v Strossmayrjevi ulici je bilo dijaku Mirku Jesihu iz Rudnika ukraden 6000 K vredno kolo št. 566.928. — Žensko kolo, vredno 7000 K je bilo ukradeni lastniku vrtljaka Antonu Vešata v Lattermannovem dvoredu.

Ij Ne same ob slovesnih pojedinah, ampak v petek in svetek naj kuhajo naše gospodinjje »Pekatec«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Ij »Kino Ideal« predvaja senzacijski film v treh delih »Doživljaji Robinsona Crusoe«, v kateri igri igra glavno vlogo znani igralec Harry Myers. Film je sestavljen temeljem enako se glasečega romana od znanega angleškega romanopisca Daniela Defoe, ter je le priporočati vsakemu, da gi ga ogleda. Roman kot tak je preveden v vse kulturne jezike in je dosegel pisatelj s njim svetovno slavo. Ker je skoraj vsak inteligent v mladih letih ta roman bral, ga bode gotovo zanimalo istega videti v filmu. Slike so krasne, občudovanja vredni naravni posnetki in je dovoljeno oblikovanje tudi mladini. Predvajanje tretjega dela traja od 7. do incl. 9. maja tega leta. — Glede na dolžino filma in pa da se kolikor mogoče slike jasno in precizno kažejo, osobito pa da se predstave zamorejo točno ob napovedanem času vršiti je vodstvo odredilo, da se vrši dnevni program, ter je pričetek prve predstave ob 3. uri, potem 5., 7. in 9. uri. Izrecno se opozori starše, da je mladini dovoljen dostop samo k prvima dvema predstavama, k zadnjima dvema pa ne. — Slavno občinstvo se prosi za točen dohod k predstavam, ker prihajanje med predstavo moti predstavo.

Iz ljubljanske obč. uprave.

Seja magistratnega gremija.

Magistratni gremij je v svoji seji dne 4. maja 1923 pod predsedstvom župana dr. Periča sklepal o sledečih zadevah:

Starbne sadeve. Porabna dovoljenja novih stavb so se dovolila: za vilo dr. Rajka Nachtigala na Mirju, Kreditni banki za vse stanovanjske prostore v njeni novi palači na Dunajski cesti, bratom Tomanec za njuno novo hišo v Pražakovi ulici in Tomažu Mencingerju za njegovo hišo na Sv. Petra cesti.

Nove stavbe. Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev se je izdalo stavbno dovoljenje za njegovo hišo ob Miklošičevi cesti. Zgodovina te stavbe je znana. Dokler je bil še sedeč delavskega zavarovalnega zavoda v Ljubljani, se je nameravala zgraditi nasproti justični palači monumentalna palača. Ko se je pa ustanovil okrožni urad v Zagrebu so se že pričeta dela uklinila. Poslopje, ki se bo sedaj zidalo, bo samo dvonadstropno in bo stalo na južnem delu velike tamošnje stavbne parcele. Severna fasada bo segala do projektirane podaljšane Čopove ceste. Dalje se je dovolilo zgraditi pritišne hiše Mariji Mihevc na Illovi, Mariji Mencej na Knezovem strdonu, Feliks Škafarju in Ivanu Kraliču v Črni vasi in enonadstropna hiša Francu Bradaču na Gasilski cesti. Profesorju Pavlu Polaku, kateri gradi na Erjavčevi cesti enonadstropno hišo, se je dovolila zgradba dveh verand, Čeponu ob Cesti na Rožnik pa zgradba gospodarska z poslopja. Prizidek na dvorišču graditi se je dovolilo Antonu Čekadi na Sv. Petra cesti 16, kateri je navedeno hišo kupil od dr. Baltiča.

Gospodarske sadeve. Mestna zemlja za obdelovanje se je oddala v najem proti taksi 20 Din in sicer na Prulah Jerici Korenčan, Mariji Jerman, Ivanu Prosen, Režiki Hočevar, Katarini Sustar, Ivanu Lavinski, Tereziji Doljak, Antonu Samsa in Branku Kozincu. Njive za Bežigradom, Zeleni poti in ob Rakovi Jelši so se oddale v najem za 53.800 kron — Družba za košnjo na stradonih je vrgla v mestno blagajno 136.540 K. Istrebil se bo 328 m dolg jarek ležeč ob Cesti na Pasji brod.

Tržni referat je izostal, ker pri gremialni seji referent tržni nadzornik Plemelj ni bil navzoč. — Gremij je storil sklep, da se mora strogo nadzorovati šišenski trg, na katerem se je večkrat prodajalo skvarjeno mleko in skvarjena živila. Trg se mora ravno tako nadzorovati, kakor se nadzoruje glavni trg. O sklepah zadnjih gremialnih sej glede decentralizacije glavnega trga se seveda v odsotnosti referenta tržnega nadzornika ni moglo razpravljati, dasi je decentralizacija trga nujno potrebna.

Podžupan dr. Stanovnik je ponovno zahteval, naj se v parkih, dvorednih in posebno na Gradu in v št. peterskem parku napravi več novih klopi. Gremij je na predlog mag. ravn. dr. Zarnika sklenil zopet podnevni odpreti pot okoli Gradu. Na predlog podžupana dr. Stanovnika se je sklenilo prepovedati žogomet na starih šancah in se je sklenilo nastaviti čuvaja, kateri bo pazil na to, da se bo na Gradu vzdrževal red. Ker vsled stanovanjske bede stanuje na Gradu več ljudi, kolikor jih šteje mesto Višnja gora, se je v gremiju poudarjala nujna potreba ustanoviti na Gradu policijsko ekspozituro. Na predlog župana dr. Periča se je storil sklep, da naj se podere stara, nerabljena podrtja, nekdanja smodilnica na Gradu, s pridobljenim materialom naj se pa nasujejo grajska pota.

Cerkveni vestnik.

c Za proglasitev Pija X. blaženima Kardinala kurija je podala obredni kongregaciji predlog, da uvede postopanje za proglasitev papeža Pija X. blaženim. Za postulatorja v tej stvari je imenovan benediktinski opat iz Santa Prassede.

c Dva nova svetnika. Dne 29. aprila t. l. je bila v Rimu proglašena za blaženo s. Terezija od deteta Jezusa. Njen proces se je začel kmalu po njeni smrti, t. j. meseca junija 1914. Živih je še več njenih sestra. Dokazi o njenem svetem, a kratkem in enostavnem življenju — bila je redovna sestra v karmeličanskem samostanu v Lisieux — in o čudežih, ki se gode po njej, so jasni. Zato se je proces tako hitro zaključil. Drugače je bilo s procesom kardinala Bellarmina, ki bo proglašen za blaženega 13. maja t. l. Zanj se je začelo postopanje že l. 1627. in se je končalo šele l. 1753. pod papežem Benediktom XIV. Proglasitev so pa iz političnih razlogov še dalje odgodili. Rim namreč ni hotel dražiti in izzivati takrat še mogočih političnih pokroviteljev janzenizma. Kardinal Belarmin je bil eden najgorečnejših in najspodobnejših bojevnikov proti krivim naukom janzenizma in je poleg svojih mnogoštevilnih znanstvenih spisov zapustil tudi mnogo sovražnikov. Sedaj so se valovi tiste dobe že davno izgubili in Pij XI. je tako končno dovršil delo svojih prednikov in proglasil kardinala Bellarmina za blaženega.

Vestnik S. K. S. Z.

Vestnik S. K. S. Z. ne bo izhajal več kot pri loga Slovence, ampak posebej kot uradni list S. K. S. Z., ki ga bo brezplačno pošiljala včlanjenim društvom mesečno, v dosedanjem obsegu. Drugi naročniki ga morejo dobiti le potem svojega društva za odškodnino 15 Din letno. — Prihodnja številka bo vsebovala tudi navodila glede priprave proslave jubilejev g. knezoškofa v nedeljo 27. t. m. in bo izšla do 15. t. m. — Posebej pošlje S. K. S. Z. prihodnji teden vsem društvom in nekaterim trgovinam »Spominski list« s 3 slikami slavljencev, življenjskim in pesmijo, ki naj služi govornikom 27. maja za podlago in naj najde pot v vsako verno slovensko hišo, da ostane v družini spomin na velikega dobrotnika ljudstva živ. Društvom bo S. K. S. Z. poslala sorazmerno število izvodov (20—100) po 1 Din (s popustom 25%) v upanju, da takoj po prejemu razpejajo vse liste in pošljejo (po odbitku popusta) denar.

Orlovski vestnik.

Kropa. V nedeljo 29. aprila so Orli priredili zelo uspešno akademijo s 11. točkami. Zanimal je gledalce xlasti nastop Orli iz Radovljice, najbolj pa so izvršili svoj nalog Orli. Tudi na orodju že fantja, ki so si ustanovili šele l. 1920. odsek, precej znajo. Orkester »Zvezda« (vodi g. J. Gašperšič) je pridno in zadovoljivo igral. Deklamatorski in glasbeni talent, pa hiter napredek v telovadbi so takorekoč že noč ustvarili nov rod Kroparjev, ki bo po kvaliteti visoko nakrtil starega. Čast in priznanje katoliški prosvetni organizaciji!

Turistika in sport.

Danes ob 14.30 se vršijo kolesarske dirke kluba Koles. in motociklistov »Ilirija« na progi Ljubljana—Št. Vid. Istart in cilj v Zgornji Šiški pri km 2. Na cilju so pripravljene sedee za gledalce. Vsi tekmovalci se morajo nahajati najkasneje ob 14. uri v gostilni pri »Koscu«. — Vodstvo.

Ilirija: Lask—Hermes komb. Danes ob pol 17. uri se vrši na igrišču Ilirije pred drž. kolodvorom nogometna tekma med Ilirijo in kombiniranim moštvom Ljublj. akademškega SK in Hermesa. V predigri nastopi narajšajsko moštvo Ilirije proti skupini Panonija. — Združena Hermes in Lask sta v stanu postaviti zelo dobro moštvo, ki bo primoralo Ilirijo, da razvije vse svoje sile. Oba kluba gojita sorodno kombinacijsko igro, tako da bo tvorilo kombinirano moštvo tudi homogeno celoto.

Prvenstvena nogom. tekma med Jadranom in Svobodo se vrši danes ob 10. uri na igrišču Ilirije.

Šahovski klub »Mladinski« na Kodeljevem ihu v ponedeljek dne 7. t. m. ob pol 8. uri zvečer redni občni zbor. Na sporedu je predvsem poročilo odbornikov o dosedanjem delovanju kluba, volitev novega odbora in slučajnosti. Debatiralo se bo tudi o načrtu, kako naj klub v bodoče uspešno deluje. Ne le člani kluba, temveč vsi prijatelji šaha ujudno vabljeni.

Polzvedovanje.

Našlo se je kukalo. Kdor ga je izgubil naj se oglasi ob 18. uri v Trnovskih ulicah, št. 15-l.

Lječnici!

Tražim za društveni rad ljekara za zobotehničkim kurzom, ili pako takovoga, koji bi ga doskora svršio. Atelje je već otvoren i vrlo dobro napreduje. — Dopise molim na adresu: M. MEGLIČ, Sodna ulica 4, Ljubljana.

„Ah! te bolečine!“

Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in proč so bolečine.

Drgnjenja s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrodejnost! Umivanje s Fellerjevim Elzafluidom okrepi mišice in živce! Deluje antiseptično in osvežujoče! Prežene nahanje in naredi neobčutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje.

Ka poskus sadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljši,
kar sem kdaj okušal!

V vseh dotičnih poslovnih zahtevah samo pravi Elzafluid od lekarne Feller. Pri naravnih naročilih stane z zavojno in poštno če se pošlje denar naprej ali po povzetju:

3 dvojnat ali 1 špec. stekl.	24 Din
12 dvojnatih „ 8 „	84 „
24 „ 8 „	146 „
36 „ 12 „	208 „

Kot primate: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtalci 4 Din; Elza-švedske kapljice za želodec 10 Din; Elza-zagorski prani sok proti kašlju 9 Din; Elza-riblje olje 30 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonska voda 15 Din; Elza-šumski miris za sobo 15 Din; Glycerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysoform 12 Din; Kineški čaj od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-mrčesni prašek 7 Din, strup za podgane in miši 7 Din. Za razne predmete se omet in poštnina računa posebej.

Na te cene se računa sedaj še 5% doplatka. Adresirati natančno: Eugen V. Feller, lekarne — Stubica Donja, Elzatrž št. 134 Hrvatsko.

Sprejem vrtnarja in prodajalko zelenjave. — Naslov pove uprava lista pod šte. 2720.

KUPIM dobro ohranjen

bencin-motor

z vozičkom, za žaganje drv. — Ponudbe in največje cene pod »ZAGA« na upravo.

KUPI SE

Linoleum preproga

270 x 474, večja lahko, manjša ne, dobro ohranjena. — Ponudbe pod »LINO-LEUM« na anonončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Kmetovalci!

pokladajte živini pristne

lanene tropine

katere vsebujejo trikrat toliko beljakovine in dvakrat toliko maščobe kakor pšenični otrobi. Dobi se pri »Oljarna, Medvode«, MEDIC, RAKOVČ & ZANKL, družba z o. z. v Ljubljani. 2729

Razno pohištvo

spalnice, jedilnice in kuh. oprave iz trdega in mehkega lesa imam vedno v zalogi po najnižjih cenah.

MATIJA ANDLOVIC, Vidovdanska cesta št. 6, prej Ra, deškega cesta, Ljubljana. 2651

Portorosc

lepa peskovita morska obala, zdravo podnebje Pension Villa Papo, centralno ležeče s krasnim razgledom, dobro kuhinjo. Kopališka sezona od 15. maja do sept. Vprašanja do 15. maja na »Villa Hansi Papo«, Trieste, Centrale poste restante. 2708

žagarja za samico

sprejemem takoj le z dobrimi spričevali; neoženjeni imajo prednost. Nastop takoj, stanovanje prosto. — Ljubljana, PRULE št. 8. 2723

PRODAM

Gumi-kolesa

na KOCIJO, 2 prednji in 2 zadnji, prvovrstni fabrikat mirne dobe. — Cena za celo garnituro DIN 2000.— Na ogled pri sedlarju JELOVŠKU, Rimska cesta.

Pšenično moko

vseh vrst na drobno in na debelo dobavlja po najnižjih cenah valični mlin

Franc Mihelčič, študa, pošta DOMZALE.

ZAMENJAMO TAKOJ veliko sobo

prilagojeno tudi za pisarno v mestu, za SOBO s KUHINJO na Viču, Glincah ali v Rožni dolini. — Natančna pojasnila daje F. BARTOŠ, Thalerjeva garaža na Glincah. 2663

Štev. 50.

Prodaja konj.

V torek, dne 8. t. m. ob 10. uri dop. se bosta prodala na javni dražbi

dva konja,

došla na račun vojne odškodnine od Nemčije, na jahalnici Nušakove vojašnice v Trnovem. — Dražbeni pogoji se razglase ob pričetku prodaje.

Okrajno glavarstvo v Ljubljani, 3. 5. 1923.

Hlapec.

V bližini Ljubljane sprejemem takoj boljšega, zanesljivega, poštenega in pridnega HLAPECA. Plača mesečno 1500 K. Pisemne ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »PRIDEN 2724«.

ženitna ponudba.

V svrhu ženitve želim znanja z gospodnično od 22—30 let staro. Pogoji: lokal ali že obstoječa trgovina na prometnem kraju. — Le resne ponudbe pod »Trgovca« na upravo lista. Tajnost zadržana.

Kuharico

zmožno samostojnega gospodinjstva in vseh drugih hišnih del, takoj sprejemem. — JANEZ ZORMAN, Sp. Šiška, Ljubljana.

Nov moderni priklopni voz

za motorno kolo po ugodni ceni prodaja trdka KENDA, Ljubljana.

Sprejemem takoj starejšega, zanesljivega hlapca h konjem.

Oženjen brez otrok ima prednost. Plača po dogovoru ter prosto snažno stanovanje. — Naslov pove upravnštvo »Slovenca« pod šte. 2632.

Glasovir

znamke Kutschera je naprodaj. Naslov pod »Glasovir 2687« pri upravi lista.

Prodaj posestvo

ali tudi oddam v NAJEM zaradi bolezni onemu, ki mi do 15. maja plača 250.000 kron. Prodam tudi malo HIŠICO. Več povedo v gostilni Sutner v Konjicah v petek dne 11. maja dopoldne. 2702

Sprejemem takoj delavnega in zanesljivega mladeniča (hlapca)

pri upraviteljstvu pokopališča pri Sv. Križu, p. Moste (Ljubljana). Plača po dogovoru. — FRAN ZORMAN, pokopališče Sv. Križ pri Ljubljani, pošta Moste.

Enodružinska vila

s 6 sobami in stranskimi prostori, 25 min. od mariborskega glav. trga, SE PRODA. Vrt ob lepem potoku. Cena 130.000. Kupec dobi takoj stanovanje. — Maribor, Nova vas, Vrtna ulica št. 10. 2719

Hiša s trgovino

z mešanim blagom in trg. inventarjem je radi selitve NAPRODAJ. Lokal in stanovanje takoj na razpolago. — Ponudbe se pošiljajo na upravnštvo »Slovenca« pod »TRGOVINA V LJUBLJANI«, 2684

DEKLE

stare okrog 16 let. SPREJMEM kot pestunjo. — Zglašaj naj se ob dopoldanskih urah v Strelški ulici št. 22, II. nadst. JOSIP GOGALA. 2709

Krasno vinogradno posestvo

4 orale prvovrstnega vinograda, 6 oralov njiv, travnika in gozda, z lepo hišo, v najprijaznejši legi, v priznanih Sromeljskih gorah, se ugodno PRODA. Pojasnila daje: MIHA FRELIH, Sromlje št. 33 pri Brežicah. 2735

Svarilo.

S tem izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina Ivana Starina in svarim vsakega, da mu na moje ime ničesar ne da in ne upa. — Glinca, dne 5. maja 1923. IVAN STARIN, mesar.

PRODAM NOV

dvokolesni voz

(GARE) in železno otroško POSTELJO. — Naslov pove uprava lista pod šte. 2724

PRODAM dobro ohranjen, izred. močan »Prek« s 15 sedeži,

prilagojen za gasilna in lovška društva. Istotam tudi POSTELJA iz medi in enaka nočna omarica z mramornato ploščo. Poizve se v DRAVLJAH št. 34.

KUPIM MANJŠI

parni kotel

Ponudbe pod šifro »BARVAR št. 2721« na upravnštvo »Slovenca«.

SPALNICA

in drugo dobro ohranjeno pohištvo NAPRODAJ. — SELO 41, I. nadst., desno.

POZOR AMERIKANCI IN PRIMORCI! Zelo po ugodni ceni je hiša

NAPRODAJ z velikim dvoriščem, pekarija, dve stavbi, dva vrta, vodovod, elektr. razsvetljava, stanovanje takoj prosto. — Poizve se v upravnštvo »Slovenca« pod šte. 2653.

Kupim

ELEKTROMOTOR

za enakomerni tok (Gleichstrom), 220 Voltov, za cirka 2 PS cirka 900 do 1200 obratov, v brezhibnem stanju. — Ponudbe na: DROGERIJA KRANJ. 2641

Sprejemem hlapca

za vsa domača dela, kateri bi opravljal tudi dva konja. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Predstaviti se je v trgovini H. ŠTANCER, Ljubljana, Dunajska cesta št. 10. 2655

Zahvala.

Za srčno sočutje, izkazano povodom nenadne smrti našega ljubega atka, brata, strica in svaka, načelnika »Sitarске zadruga« v Stražišču, gospoda

IVANA LAMPRETA

izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo č. duhovščini za spremstvo, gg. pevcem in č. sestram uršulinkam v Ljubljani za odposlanstvo gojenk k pogrebu in za tolažilne dopise ter molitve. — Zahvaljujemo se tudi »Zadružni zvezi« v Ljubljani in g. dr. Basaju. — Prisrčna hvala gg. trgovcem iz Stražišča in vsem darovalcem za velikodušne darove osirotelim otrokom mesto vencev in tudi vsem udeležencem pogreba iz Stražišča, Kranja, Ljubljane, Kovorja in Stične.

Vsem naj povrne Bog in Kraljica maja, katera je sprejela našega pokojnika v svoj nebeški maj!

JOZEFA LAMPRET, soproga z otroci.
Rodbine: LAMPRET, ALJANČIČ, SAJOVEC.
SITARSKA ZADRUGA V STRAŽIŠČU.

500.000 K posojila sprejemem proti in tabulaciji ali drugače za povečanje obrti do najkas. 15. jul. Naslov v upravi št. 2736

Parni stroj

11 HP, s košlom in transmisijami je na prodaj. Kje, pove uprava pod šte. 2726.

Odvetnik v Beogradu dr. Joža Ravnik

se je preselil s svojo pisarno v Skopljansko ulico številko 3.

»PRI NIZKI CENI«

IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra c. 3

NUDI cenj. odjemalcev veliko izbiro POTREBŠČIN za ŠIVILJE in KROJAČE. — DAMSKO, MOŠKO, OTROŠKO PERILO. — NAJ-NOVEJŠE BLUZE v ETAMINU. — POVRŠNE JOPICE, volnene in modne JUMPERJE. — NOGAVICE, ROKAVICE, MAJCE, kratke nogavice. — Svilene in pletene SAMOVEZNICE itd. po priznani najnižjih cenah. — NA DEBELO in DROBNO! 2732

STROJNI MOJSTER

absolvent elektrotehniške delovodske šole, strojnik in kurjač, izkušen ključavničar, z večletno prakso, oženjen, želi stalne službe. Nastopi 1. julija ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravnštvo »Slovenca« pod »VESTEN«. 2642

NAPRODAJ JE POD in ŠUPA

oboje v dobrem stanju. Vpraša naj se pri: FR. HOČVAR, vulgo Koderman, Studenec št. 7, pošta Dev. Mar. v Polju.

Službo organista

s postranskim zaslužkom 18 ČE mlajši gospod, vojašine prost, z dobrimi spričevali in pisarniško prakso. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Solidens«.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno-ljubljeni soprog, predobri oče, gospod

Franc Lukič

trgovec

dne 5. t. m. ob tri četrt na 7. uro zjutraj, po dolgi in mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bode vršil v nedeljo 6. maja t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Pred škofijo št. 19, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. maja 1923.

ANA LUKIČ, soproga.

ZVONIMIR, IVICA, ELKO, otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

A 91—20.

Oklic.

Na prošnjo dedičev se vrši vsled sklepa okrajnega sodišča v Trzinu z dne 20. aprila 1923, A 91/20—40 PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA zapuščine po Jerneju Dovjaku od Sv. Ane 57 DNE 13. MAJA 1923 in sicer:

1. Za pritlikline in premičnine (sekire, žage, verige, akrinje itd.) pri hiši št. 57 pri Sv. Ani ob 2. uri popoldne;
2. za posestvo vl. št. 38 k. o. Sv. Ana, h kateremu spada zlasti ENO-NADSTROPNA HIŠA, njiva, travnik, pašnik in gozdi, pri Sv. Ani št. 34 ob pol 4. uri popoldne.

Izključna cena se določi pred prodajo. Natančnejši pogoji se zvedo pri notarju v Trzinu.

Trzin, dne 27. aprila 1923.

DR. FRAN PRISLAN s. r., notar kot sodni komisar.

NOVO OTVORJENO

„DENTALIA“

Dental & Sanitet Depot - Zagreb, Samostanska ul. 18. Veliko skladišče kompletnih naprav za zobarje, zdravnike ter klinike.

400 m³ okroglega

in 200 m³ tesanega smrekovega in borovega LESA od 8 m dolžine naprej ter 2 do 3 vagone suhih, borovih, 2 coli debelih, 4 m dolgih PLOHOV prodaja franko kolodvor Rače - Fram in Pragersko ILIJA PREDOVIČ, Ljubljana. 2627

Vajda kupuje

po najvišjih cenah in plača proti oddajnemu po- od oddajnih postaj in plača trditu brez odteglaja

V. Vajda, izvoz jajec, Čakovec,

Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavke: Vajda Čakovec. — Telefon interurb. št. 59, 4 in 3.

Albina Bogataj

Izdelovalnica perila, Židovska ulica št. 1, II. nadst. — Izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah ter prezema naročila oprem za neveste. — Strojno vžigvanje motivov in čipk. — SRAJCE za gospode po meri. 2483

Nove tračnice

40 vagonov 9½ kg profila
50 vagonov 12 " "

Globoko pod današnjimi tvorničkimi cenami. Odprema takoj. — Povoljen prilichen nakup. —

ALAT tvornica ozkotirnih železnic

Gajeva ulica 59 ZAGREB Telefon 7-11

Theodolite, Tachymetre, nivelacijske instrumente, Planimetre, Pantografe, nivelacijske in trasirne letve, merilne trakove, ribele, logaritmična računalna, šablone za pismo, trikotila, prismaticna in druga precizna merila. Risalna orodja, risalni stolovi. Aparati za svetlost, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi.

Villem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 4 (na dvorišču). — Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno!

Kolesarji pozor!

Oglejte si pred nakupom prvovrstna

Puch in Wallenrad kolesa pnevmatiko

najboljše nemške znamke, ter vse druge potrebščine po najnižjih cenah pri trvdki

IGN. VOK

Ljubljana, Sodna ulica 7. Podružnica Novomesto, Glavni trg 73.

Bukove prage,

1500 komadov 25 m, 15/25 cm, TAKOJ NAPRODAJ. — Ponudbe je vložiti v zaprtih kuvertah z nadpisom: «PONUDEBA NA PRAGE» do 15. t. m. pri grajski upravi GRMAČE, p. Šmartno pri Litiži.

MEDJIMURSKI KONJI!

Poštežki in čisto težki konji ter kobile za vprego in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA

veletrgovina s konji

ČAKOVEC, MEDJIMURJE, JUGOSLAVIJA.

Brzjavlj: Vajda Čakovec

Telef. Interurb. 59, 4.

F. ČUČEK & Cie
PREJE W. HINTZE
PTUJ

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih tržiliščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, ključnače, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino, ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon Interurb. št. 59, 4, 3. — Brzjavlj: VAJDA, Čakovec. Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

PRODAM v srednji mesta parcelo ca 800 m²

20 korakov od električne postaje, pripravnost za stedenje vili, sklopišča, obrtnih odnošne industrijskih naprav. — Cena zmerna. — Naslov pove An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

PRODAM v bližini skoraj pop. dograjeno tovarniško poslopje

s obširno DELAVNICO, skladiščem in 13 velikimi sobami s pritlikinami, elektr. in moč zasigurno. — Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2658

PRODAM vilo na Bledu

obstoječa iz 5 sob, s kompletne opremo, vrtom, ter čolnom in veslom s servitutno pravico na vodo. — Hitra kupčija! — Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Koruzo sremsko la

ponudim na vagono promptno po K 12-50 za kilogram, franko Ljubljana. Blago se more ogledati v skladišču Pomorske trg. agenture M. BIELIC, Dunajska cesta št. 33, pri «BALKANU». 2611

KUPIM male in večje količine stare, suhe, očistene

zidne opeke

normalne velikosti, tudi na deželi, blizu železniške postaje. — Naslov pove An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 2660

VRTNICE

nizke in visokodebelne, lepih, novih vrst ter cvetlične dekoracije oken in balkonov priporoča slav. občinstvu ANT. FERANT, trgovski vrtnar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3. 2525

Jetika!

DR. PECNIK ordinira za pljučne bolezni vsak torek in petek v Sv. Jurju ob J. L., v Slatini pa za notranje bolezni. — Čitajte njegove 3 knjige o jetikih! 3378

NAPRODAJ JE

enonadstropna hiša

v Celju, 10 minut od kolodvora s moderno opravljeno prodajalno, delavnico, dvoriščem in vrtom. Elektr. razsvetljava, parketirane sobe itd., vse v najboljšem stanju. — Reflektira se samo na resne kupce. Dopisi na POŠTNI PREDAL 31, CELJE.

HLODE

4.50 do 6 m dolga, 25 do 60 cm debele, PLACAM 200 kron nad dnevno ceno. Dobava do jeseni, polovica kupnine se plača v naprej. — Ponudbe pod štifro: «EXPORT» na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Pozor! Pozor!

Priporočam vsakovrstne SPORTNE ČEPICE v vseh oblikah, kakor tudi ČEPICE ZA GASILCE in za vsa druga društva po najnižjih cenah. — ELIGIJ EBER, Kongresni trg št. 7, Ljubljana. Na debelo! Postrežba točna! Na drobno!

Naprodaj je TOVORNI AVTOMOBIL in KOLO z motorjem

po ugodni ceni. — Več povedo v gostilni ANŽIČ, Karlovska cesta št. 19. 2575

PETER KOBAL,

KRANJ, Glavni trg,

tvornica vseh vrst BLAZIN iz ZIME in morske TRAVE, MODROCEV na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Rabljeni in generalno reparirani stroji:

PARNI STROJI —

DIESELMOTORJI —

MOTORJI NA SU-

ROVO OLJE — STROJI

za strojarne in OBDELO-

VANJE LESA in KOVIN

MLINSKE NAPRAVE —

vse GARANTIR. obrata

zmožno. — ZELO UGOD-

NE CENE! 2362

Tehniška UNION družba
Z. O. Z.

LJUBLJANA, VEGOVA UL. 2.

Petrolejske VRČE

s ali brez zabojev in železne BARELE kupine v vsaki množini. — HROVAT in KOMP., LJUBLJANA, VegoVA ul. 6.

Vsakovrstni vozovi

se izdelujejo, kakor se tudi stalno v zalogi pri MARTIN MALL, sedlarstvo in hčanje avtomobilov, Domžale. Sprejemajo se vozovi tudi v zameno in popravilo. Solidno delo! Cene zmerni! Združeni obrtniki: Ložar, Dragomelj, Mall, Kožar, Domžale. 1971

Pristni tirolski lodni

za športne obleke, solidno in trpežno blago pri trvdki

A. & E. Škaberne, Ljubljana, Cestni trg št. 10.

II I I AUTO I I I

BENCIN PNEUMATIKA
CAJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNE

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah tudi

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.

Ferrostaal d. d.

Zagreb, Wilsonov trg št. 7.

PONUJA: vse potrebne v SHS ležali MATERIAL za ozkotirne in normalne železnice, n. pr. TRACNICE, SPOJNICE, VILJAKI, ŽEBLJI, VOZICKI vsake oblike in za vsako kovino, njih DELI, LOKOMOTIVE — potom PLOČEVNO, SVRHO za ležaje, vse stavbeno ŽELEZO, JEKLO vsake vrste i. t. d.

ZASTOPNIK ZA SLOVENIJO:

Fran Hočevnar, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36.

Generalna

POPRAVILA AVTOMOBILOV

nove karoserije ali predelavanje starih, lakiranje in tapetiranje.

Če auto,

odpove, pride takoj pomožni auto na telefonični poklic 236.

JUGO-AUTO d. z. o. z. DUNAJSKA C. 36.

Jamski les

SMREKOV ali JELKOV, od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej, KUPI VSAKO MNOŽINO franko kranjskih postaj na vagonu naloženo:

Šentjanški premogovnik, Krmelj na Dolenjskem.

Važne gospodarske knjige.

Slovenska kuharica. Velika izdaja s mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—

Obširna knjiga vsebuje nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavje o gobah, njih najdiščih, uporabi in poznavanju je napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovarstvo ne premore tako obširne in lepo opremljene kuhinjske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—

Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih časih nismo več vajeni.

Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne dobavne stroške in je prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in valed tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te dve ceni nadalje do konca avgusta t. l., na kar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinjce in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogi in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga izpopolnjuje prvo in velja Din 20.—

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajamo in okrbujmo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rožina s dodatkom ALBERTLJEV-ZNIDER-SICEV PANJ, in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznanja čebelarje, kako postopati s kranjčji in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Zahtevajte ponudbo.
Papir na debelo. Tvorniško ceno.

OVOJNI PAPIR

(papir za pakovanje) vseh vrst, dalje tiskovni, konceptni pisarniški, risalni papir itd. po TVORNIŠKI CENI vedno v zalogi. GLAVNA ZALOGA

„ABADIE“

cigaretnega papirja

A. LAMPRET

Ljubljana, Krekov trg 10
Telefon 247.

POSODILO

Din 250.000 ali več išče dobro vpeljana trgovsko in tovarniško podjetje proti 20 % obresti in intabulaciji. — Ponudbe pod „NUJNO POSODILO“ na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica števil. 5. 2441

Poslušajte

dobro in zanesljivo
sl, da kupite radi
velikanskega rek-
ta dirakto iz naj-
večjih svetovnih to-
varn suknje, volno,
cefir, platno, hleče-
vino, robce, ter
sploh vse manufak-
turne robe najka-
neje v veletrgovini

R. Stermeckl, Celja.

Cenik zastoj.

Idrijske čipke

Iz najfinjšega lanenega sukanca prodaja OSREDNJA ČIPKARSKA ZADRUGA, LJUBLJANA. POD TRANČO ŠT. 1.

ENJTE!
gospodinje

ADRIA

ZITNA

KAVA

je najbolj zdrava
in tečna hrana.

POISKUJTE!

TOVARNA

GLINCE 22.

Električni obrač.
Najmodernejši stroji.

Specijalna trgovina

Tkanina za pohištvo, pliša, suknja, gradla za rolete in modroce, strune, afrika, peresa za pohištvo ter raznih potrebščin za tapetnike.

Velika izbira po tvorniških cenah

Omerzo i drug, Zagreb

Patrinjska ul. 3, dvorišče. Telefon 21-83

Vdova s tremi šolobveznimi siro-
tami, ki je izvežbana v šiva-
nju perila, prosi vse tiste, ki bi ji mogli
nuditi skromen zaslužek, da blagovolijo
javiti svoje naslove upravnistvu „Sloven-
ca“ na naslov „Šivanje perila“. 2680

Zdravo deklico

stara 3 mesece, oddam za svojo k dobro-
srčni družini. — Naslov pove upravnistvo
„Slovenca“ pod števil. 2678.

Zastopstvo Standard Oil Comp. of Yugoslavia

STROJNA OLJA vseh vrst.
CILINDROVA OLJA.
AUTO OLJA v sodih in ročkah
PLINOVO OLJE v žel. sodih
in cisternah.
TOVOTNA MAST v sodih od
50—200 kg.
KOLOMAZ za žel. vozičke v
sodih od 50—200 kg.
BENZOL v žel. sodih.
METZLERIT à la Klingerit
in Gum. mašilke vedno v
zalogi

A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg 10
Telefon 247.

Patentovani **hladilni stroji** vrteči se

za ohlajenje prostorov in izdelovanje ledu. Izdelek Brown Boveri.

Brez napojnje-
vanja!

Brez postrežbe!

To je
celoten proiz-
vajalec mraza!

IGNAZ GELLERT & Co.,

Ingenieurbüro für Kühl- & Eisanlagen

Telefon 58-6-56 Wien IV., Wiednergürtel 58. Telefon 58-6-56

Naznanilo preselitve!

Manufakt. trgovina Anton Schuster

Stritarjeva ulica 7, naznanja, da se je **PRESELILA**

na Mestni trg 25

(nasproti mestnega magistrata)

ter bo vsled na novo urejene trgovine še nadalje prodajala po

znižanih cenah.

Bremen - New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi
parniki. Neprekosni po udobnosti, čistoti in po iz-
borni oskrbi. Flagle in varne ladje!

„George Washington“

„President Roosevelt“

„America“

„President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list. 214.

Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Belgrad, Palata Beogradske Zadrage.

Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

Stegú in drugi

pisarna Ljubljana, palača Ljublj. kreditne banke
Dunajska cesta 1b, III. nadstropje

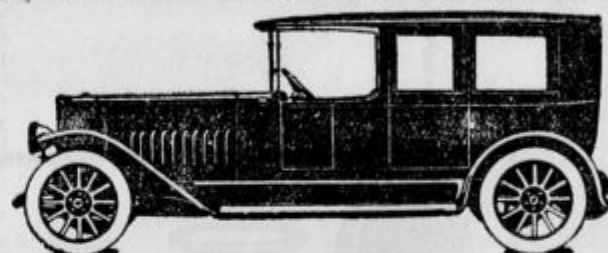
Specijalno podjetje za napravo in dobavo modernih žag, transmisijs in strojev za obdelavo lesa.

Automobili

motorna kolesa, motorčki,
pneumatika „REITHOFFER“

po najnižjih originalnih tovarniških cenah.

O. Žužek, Ljubljana, Sodna ulica 11.

Telefon št. 461.

Pisalne stroje najmodernejših sestav
kakor

„UNDERWOOD, IDEAL, ERIKA“

Zahtevajte ponudbe!

THE REX CO.
LJUBLJANA

Gradišče 10 Telefon 268

Razmnoževalni aparat OPALOGRAPH
razmnožuje potom neizrabljive

„STEKLENE PLOŠCE“

Zahtevajte ponudbe!

Tungsram-žarnica

iz vlečene žice.

Neporušna!